

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 28 april.

2 § Svar på interpellationerna 2008/09:438, 444, 445 och 465 om studentinflytande

*Svar på
interpellationer*

Anf. 1 Statsrådet LARS LEIJONBORG (fp):

Herr talman! Mikael Damberg har frågat mig om skälen till att inte lärosätena kompenseras fullt ut ekonomiskt när de blir ansvariga för vissa studiesociala frågor i samband med kårobligatoriets avskaffande samt vilka effekter detta kommer att få på utbildningskvaliteten då det påverkar studentinflytandet och studiebevakningen vid landets lärosäten.

Damberg har i sin andra interpellation på samma tema frågat mig om skälen till att regeringens och utredarens syn på vilket ekonomiskt stöd som krävs för att studentinflytande ska vidmakthållas efter ett avskaffat kårobligatorium skiljer sig åt. Damberg har också frågat vilka effekter ett avskaffat kårobligatorium kommer att få på studentinflytandet. Dessutom har Damberg frågat om jag ser någon risk att dialogen mellan studenterna och det omgivande samhället försämras.

Även Tone Tingsgård har frågat mig om vilka effekter avskaffandet av kårobligatoriet får på studentinflytandet samt hur studentinflytandet ska garanteras i framtiden.

Berit Högman har i sin interpellation frågat mig om jag undersökt vilka konsekvenser avskaffandet av kårobligatoriet kan få för de regionala högskolorna och för de nya universiteten samt om jag avser att vidta några åtgärder för att stärka dessa lärosäten framöver.

Då dessa fyra interpellationer i stor utsträckning sammanfaller svarar jag på dem i ett sammanhang.

Till att börja med vill jag framhålla regeringens uppfattning att kårobligatoriet måste avskaffas för att försvara den grundläggande demokratiska princip som föreningsfriheten utgör. Jag är övertygad om att frivilliga kårer kommer att stärka och vitalisera studentinflytandet genom att vara attraktiva för studenter att bli medlemmar i. Detta kommer också att bidra positivt till att öka kårernas legitimitet hos studenterna, en legitimitet som i dag ibland är bristande.

Regeringens övergripande målsättning är att stärka kvaliteten i den högre utbildningen. Ett exempel på konkreta åtgärder som genomförts är den satsning på 240 miljoner kronor till kvalitetsinsatser som gjordes under 2008. Regeringen har också för avsikt att återkomma i frågan om hur kvaliteten inom svensk högre utbildning kan stärkas ytterligare.

Att i dagens ekonomiska läge minska antalet studieplatser, som utredningen om kårobligatoriets avskaffande föreslog, är orimligt. Det finns i stället ett stort behov av utbildningsinsatser för att klara den ekonomiska nedgång som vi nu befinner oss i, vilket regeringen bland annat lyft fram i propositionen *Åtgärder för jobb och omställning* (prop. 2008/09:97).

Jag vill också betona att jag inte anser att det finns anledning att vara pessimistisk i synen på hur många studenter som kommer att välja att vara medlemmar i en studentkår även efter obligatoriets avskaffande. Kårerna bedriver för studenterna väsentlig verksamhet. Att redan nu förutsätta att kårerna bara kommer att kunna samla väldigt få medlemmar är därför inte bara orealistiskt utan sänder också ut fel signaler.

I förhållande till utredarens förslag öppnar regeringens förslag också nya möjligheter för kårerna att komplettera den studiebevakande verksamheten med andra aktiviteter. Därigenom kan de både locka till sig ytterligare medlemmar och stärka sin budget. Det stöd som staten bidrar med utgör en grund, som studentkårerna kan använda som bas för sin verksamhet. Stödet är dock inte avsett att utgöra full kompensation för borttagandet av de obligatoriska avgifterna.

Jag är övertygad om att lärosäten och kårer tillsammans kommer att ta ansvar för viktiga delar av den studiesociala verksamheten. Redan i dag är många lärosäten engagerade i detta arbete. Mot bakgrund av den vitalisering av studentinflytandet som reformen öppnar för och det samarbete rörande studiesociala frågor som redan pågår delar jag inte interpellanternas oro. Uppgiften att ta ett tydligt ansvar för studiesociala insatser omfattar samtliga statliga universitet och högskolor. Det drabbar därför inte de regionala högskolorna eller de nya universiteten extra hårt, vilket Berit Högman befarar. Jag ser därför ingen anledning till att i detta sammanhang särskilt stödja dessa lärosäten.

Då Mikael Damberg, som framställt två av interpellationerna, anmält att han var förhindrad att närvara vid sammanträdet medgav förste vice talmannen att Marie Granlund i stället fick delta i överläggningen.

Anf. 2 MARIE GRANLUND (s):

Herr talman! Jag får tacka statsrådet för svaret även om jag inte tycker att det är tillfyllest. Jag tycker inte heller att det ger svar på de frågor som ställs i interpellationerna.

För oss socialdemokrater – och så tror jag inte bara att det är för oss, för det är väldigt många som nu höjer sin röst, högskolerektorer, studenter och personal på högskolorna – är studentinflytande något som är väldigt viktigt. Det är också någonting som är ganska unikt för Sverige.

Bland annat OECD pekar också ut studentinflytande som en väldigt viktig kvalitetsfaktor. Att bevara detta är jätteviktigt för oss. Jag undrar

lite grann – jag kommer tillbaka till det – hur statsrådet tänker när det gäller utvecklingen framåt.

Vi ställde upp på direktiven till den här utredningen. I direktiven talades det nämligen om att bibehålla studentinflytandet och stärka det-samma. Om man kan hitta lösningar som innebär att man inte måste ha ett kårobligatorium ställer vi självklart upp på det, så vi beaktade med spänning vad utredningen skulle komma fram till.

Utredaren Erland Ringborg gjorde också ett gediget jobb. Men vad han kommer fram till överensstämmer väldigt lite med den proposition som är framlagd, vad som kommer fram i den. Där tar man nämligen upp att om man ska klara studentinflytandet, som är så jätteviktigt, krävs det faktiskt en tillförsel av resurser. Så är det ju med alla andra verksamheter.

De politiska partierna klarar sig inte utan omfattande statsstöd. Andra föreningar klarar sig inte utan kommunala bidrag på olika sätt. Så är det självklart också med studentorganisationerna.

Jag vet inte riktigt vad statsrådet tänker på när han säger att det kommer att ges utökade möjligheter för studentorganisationerna att på olika sätt samla in kapital. Handlar det om ölförsäljning, fler pubaftnar, eller vad är det som statsrådet egentligen menar?

Jag kan bli oerhört bekymrad. När regeringen pratar om att lärosätena ska få en ökad självständighet visar sig verkligheten vara precis tvärtom. Regeringen bestämmer att man vill sitta och detaljstyra forskningssatsningarna, att hjärt- och kärlforskningen är viktigare än någonting annat eller att den forskningsgrenen är viktigare än någonting annat.

Nästa steg är att studenternas röst kommer att tystna på högskolorna. Alla är väl medvetna om att så kommer att bli fallet, förutom regeringen.

Jag skulle vilja följa upp de frågor som finns i interpellationen från Mikael Damberg, som statsrådet inte har svarat på.

Var skiljer sig bedömningen från utredningen från regeringens bedömning? Hur ska man kunna behålla studentinflytandet? Nu pratar jag inte om hur man ska finansiera det, utan jag undrar: Hur resonerar statsrådet när utredningen säger att det krävs en tillförsel av resurser för att man ska kunna vidmakthålla detta? Det här struntar regeringen fullständigt i.

Jag skulle också vilja fråga: Vad kommer statsrådet att göra om inte studentinflytandet kommer att vara tillfyllest? Och vad är tillfyllest när det gäller studentinflytande?

Sista frågan: Är statsrådet beredd att göra några som helst övergångslösningar med en brygga från kårobligatoriet till det nya systemet så att studentorganisationerna kan få hjälp?

Anf. 3 BERIT HÖGMAN (s):

Herr talman! Inom ramen för vårt högskolesystem har Sverige i dag ett unikt studentinflytande på alla nivåer, från den enskilda kursen till den nationella arenan. Studenternas inflytande bidrar i stor utsträckning till att bevaka och utveckla kvaliteten i den högre utbildningen. Vi socialdemokrater kan aldrig acceptera en utveckling som leder till ett försvagat studentinflytande.

Än så länge har kårobligatoriet varit den bästa lösningen för detta. Det är studentinflytandet som är mitt och vårt primära intresse.

Att kårobligatoriet skulle vara ett brott mot föreningsfriheten är inte på något sätt sant. Europadomstolen har redan slagit fast i en dom att så inte är fallet.

Jag tycker att statsrådet visar en rätt bedrövlig likgiltighet inför alla de argument som har framförts, inte bara av studentkårer runt om i landet utan också av universitetsledningar och högskolornas ledningar. Förslagen innebär för många kårer minskade intäkter på kanske mellan 50 och 85 procent.

Jag undrar om statsrådet är medveten om att med det här förslaget är en student värd 105 kronor per medlem medan unga aktiesparare av samma regering får 472 kronor per medlem. Unga frimärkssamlare får 572 kronor per medlem. Är att samla frimärken och köpa aktier viktigare för Sverige som kunskapsnation än livskraftiga studentkårer?

Kårobligatoriets avskaffande ska vitalisera studentkåren, säger regeringen. Det kanske också var det som var syftet när man direkt efter valsegern 2006 startade attackerna på svensk fackföreningsrörelse genom att kraftigt försämra fackets möjligheter att vara en stark kraft på arbetsmarknaden. Det har onekligen väckt mycket vrede, och därmed har mycket aktivitet skapats i den fackliga rörelsen. Jag förstår att det också är den vägen som statsrådet har tänkt sig att studentkårerna ska vandra.

Det kommer de säkert att göra, men inte är det på det sättet som vi gagnar och utvecklar utbildningens kvalitet och studenternas studiesociala miljö. Nu kommer kärledningarna att få lägga all kraft på att skaffa medlemmar och inkomster vid sidan av i stället för att ägna sig åt kärnuppgifterna. Men det kanske också är det som är avsikten med förslaget, att kårerna ska lägga kraft på att ordna basarer och sälja öl i stället för att jobba för utbildningens kvalitet.

Jag tror att de studenter som mest gynnas av kårernas engagemang och service i form av juridisk rådgivning, studiestöd, hälsovård eller annat är de studenter som har sämre studievana. Det är också de som har de sämsta ekonomiska förutsättningarna att avsätta pengar till kåravgifter när man vänder på varje krona av studiemedel och studielån.

Min fråga till statsrådet blir: Tror verkligen statsrådet att detta kommer att gynna Sverige och svenska lärosätens position i en internationell och konkurrensutsatt kunskapsekonomi?

Anf. 4 TONE TINGSGÅRD (s):

Herr talman! Jag ska också be att få tacka för svaret, fast i ärlighetens namn måste jag erkänna att jag upplever fråga och svar här lite grann som god dag yxskaft.

Det som intresserar mig är inte så mycket obligatoriet i sig som det obligatoriet har kommit att innebära. Man skulle kanske kunna kalla det för mervärdet.

Jag tycker inte heller att obligatoriet i sig är så upprörande. Regeringen vill jämföra medlemskapet i studentkåren med föreningsmedlemskap och menar därför att det måste vara frivilligt. Så kan man naturligtvis tänka. För min del tycker jag att det kan vara lika rimligt att jämföra kårmedlemskapet med medborgarskapet i en kommun med de rättigheter och skyldigheter som det innebär.

Jag och mitt parti kan leva med och utan obligatoriet. Däremot är det stora mervärdet som obligatoriet fört med sig den stora aktivitet studenterna utvecklar när det gäller utveckling och kvalitetssäkring av studierna, det som vi kallar studentinflytande.

Det är särskilt märkbart i min hemkommun Uppsala där kåren ägnar sig nästan uteslutande åt just inflytandefrågorna. I stort sett hela medlemsavgiften till kåren går till detta ändamål.

Det verkar när man läser propositionen som om regeringen delar uppskattningen av den aktiviteten. I den utredning som föregick propositionen har utredaren Erland Ringborg gjort en uppskattning av hur man ekonomiskt skulle kunna värdera studentinflytandet. Han hamnar på ett snitt av 310 kronor per student och år som ett rimligt genomsnittsbelopp. Det betyder en sammanlagd summa på 95 miljoner. Till detta vill han lägga 30 miljoner till högskolorna som kompensation för vissa studiesociala uppgifter som läggs på dem.

Men regeringen väljer att satsa en betydligt lägre summa, en tredjedel, till de nya frivilligkårerna. Man säger visserligen inte att den summan är tänkt som full kompensation – fattas bara. Men man är medveten om att det är så.

När vi nu flera stycken frågar om hur man värderat och hur man bedömer konsekvenserna blir svaret att man inte har värderat, och man ser inga konsekvenser. Man är bara övertygad om att allt ska gå så mycket bättre med mindre pengar. Mindre pengar räcker till mer. Resonemanget känns igen från andra diskussioner med den här regeringen.

När man ska förklara varför inte högskolorna får någon kompensation för de nya uppgifter som de åläggs heter det att det är så lite pengar till varje högskola så det märks inte. Det ryms säkert inom de redan givna ramarna.

Jag förstår ingendera och är för egen del djupt bekymrad över att regeringen och statsrådet tar så lätt på studentinflytandet att man är beredd att riskera det. Jag tror att man gör studenterna och studierna i högskolorna en stor otjänst när man forcerar avskaffandet av obligatoriet i detta ekonomiska läge.

Så såg inte läget ut när utredaren fick sitt uppdrag. Verkligheten har ändrats. Jag hade förväntat mig att regeringen skulle ändra sig i takt med den.

Tycker statsrådet att det är en bra signal om studentinflytandet och uppskattningen av studentinflytandet när man nedvärderar det så kolossalt? Är det så man vill att det ska uppfattas? Det räcker med en tredjedel av dagens studentinflytande.

Anf. 5 Statsrådet LARS LEIJONBORG (fp):

Herr talman! Jag kanske får börja med en formalitet, nämligen påpekandet att kammaren har frågedebatter och kammaren har ärendebatter. Det ni gör nu är egentligen att föra den ärendebatt som kommer att äga rum om två veckor i frågeformen.

Ni tycker att det här är ett dåligt förslag som inte bör genomföras och framför vissa frågor kring det. Ni har dragit slutsatsen i ert parti att det här inte bör genomföras, och det ska debatteras om 14 dagar. Vi kan gärna återkomma, men nu råkar det vara så att jag tycker att det här är en

viktig och intressant fråga. Jag har absolut inget emot att prata om den i kammaren redan nu.

På en punkt verkar det som om vi talar förbi varandra. Jag kan inte riktigt förstå att inte ni kan förstå regeringens synsätt. När Berit Högman säger att det här kan komma att minska kårernas intäkter med 85 procent är vår poäng att det vet vi inte. Det inträffar bara om väldigt få studenter vill vara med.

Man kommer inte bort från att också Erland Ringborgs förslag någonstans byggde på en gissning, en bedömning av hur många studenter som kommer att gå med. Då har vi stannat för att det är rimligt att i det här skedet vara optimistisk. Allt annat skulle skicka signalen: Ni behöver inte gå med som medlemmar. Det här ordnar staten. Så lägg era pengar på annat!

Berit Högman var i en helt orimlig passage av sitt inlägg inne på att vi skulle vara emot fackföreningar. Sanningen är att det vi gör nu är att använda bilden av fackföreningarna som bild för vad studentkårerna skulle kunna bli.

Vi har inget fackföreningsobligatorium i Sverige. Jag vet att Socialdemokraterna inte förespråkar det. Vi tycker att det är lika naturligt att kårerna blir studenternas fackliga föreningar där medlemskapet är frivilligt.

Jag kan bara bekräfta det ni helt korrekt citerar. Regeringens uppfattning är att studentinflytande är viktigt. Regeringen tycker dessutom att kårerna har en viktig roll för studenter på det sociala området. Precis som nämndes här gäller det inte minst nyblivna studenter och studenter från miljöer och familjer som inte har så stark egen studietradition. Vi är helt inställda på att dessa funktioner ska vara minst lika bra som förut.

Det skulle vara mycket lättare att föra den här debatten om ett eller två år. Då kommer antingen ni eller jag att ha rätt eller verkligheten ligga någonstans mittemellan. Därmed uppstår frågan: Vad gör vi då? Om det visar sig att det är väldigt få som går med och att de svaga kårerna har svårt att uppfylla sina förpliktelser när det gäller studentinflytande står vi inför ett reellt problem. Men att ta på sig det problemet i förväg är lite prematurt.

Man kan naturligtvis diskutera, som Marie Granlund gör, i termer av övergångsregler. Jag vill påpeka att de det första halvåret får något högre statsbidrag än vad de ska få i fortvarighetsstillståndet, om den nuvarande bedömningen står sig. Vi kommer naturligtvis att följa detta mycket noga. Är det så att vi behöver göra någon brandkårsutryckning får vi naturligtvis vara öppna för att överväga det.

Anf. 6 MARIE GRANLUND (s):

Herr talman! Jag finner det något besynnerligt att statsrådet recenseerar om vi ska ha interpellationsdebatter eller inte. Det är klart att det kommer en ärendedebatt. Men i dag har utskottet justerat betänkandet i ärendet. Det finns all anledning att diskutera detta och svara på de frågor som finns.

Statsrådet säger att det ska bli minst lika bra som förut, och så var också direktiven utformade. Studentinflytandet skulle bli lika bra som tidigare. Det är nästan bara Lars Leijonborg som tror att detta kommer att vidmakthållas.

Högskolorna och universiteten protesterar. Det är inte bara studentkårerna och studentorganisationerna som har gjort det. Lunds universitet, Uppsala universitet och många andra mindre högskolor har också protesterat mot detta. Det är väldigt få som tror att det kommer att vidmakthållas.

Det kommer att bli som a-kassan. Man dubblar avgifterna och sedan blir själva försäkringen hälften så bra, och 500 000 lämnar den. Det är klart att det är många som också nu kommer att lämna. Politisk dogmatism går före att se hur verkligheten är.

Man tillsatte en utredning. Utredningen säger att för att vidmakthålla studentinflytandet borde statens bidrag vara tre gånger så högt som det som föreslås i propositionen. Men det gör ingen skillnad, säger Lars Leijonborg. Det är för mig fullständigt obegripligt.

Man säger i stället att universitet och högskolor ska vara med och finansiera detta. Universitet och högskolor är i dag väldigt trötta på att finansiera allt som regeringen lägger på dem.

Min fråga är också: Kommer inte beroendet att öka? Beroendet för studentkårerna måste väl öka när kårerna kommer i händerna på högskolorna för att kunna bedriva sin verksamhet.

Alla är överens om att kårerna bidrar till kvaliteten. Det är inte någon tycka-synd-om-verksamhet. De bidrar till kvalitet och till att utbildningarna blir bättre och att lärosätena utvecklas.

Vi får heller inte glömma biten att ta hand om nya studenter som kommer från ett annat ställe och flyttar och behöver hjälp. Det är vad det handlar om.

Vad Lars Leijonborg gör är att lösa problemet för byggnaderna men inte för människorna. För byggnaderna är det okej, och det accepterar även de borgerliga ledamöter som tidigare varit kritiska, men inte för människorna, studenterna. De är sekundära. Byggnaderna är viktigare.

Finns det inga som helst farhågor med förslaget? Vad är det som säger att Lars Leijonborg vid ett senare tillfälle kommer att skjuta till pengar om man inte gör det nu?

Min fråga om en övergångslösning kvarstår. Man sitter nu med ett stort ansvar både hos Sveriges Förenade Studentkårer och hos lärosätena när det gäller hur man ska avveckla. Det handlar om svåra juridiska frågor ibland, och man ska säga upp personal.

Min fråga är: Kommer regeringen aktivt att bidra med någon form av övergångslösning? Det är vad såväl lärosätena som de enskilda studenterna säger.

Lars Leijonborg säger att utredningen har gissat hur många som kommer att vara kvar. Det är självklart att man måste göra en sådan beräkning. Men det är inte sannolikt att det blir fler som kommer att vara kvar när man inte tillskjuter mer resurser.

Jag förstår inte hur det kommer att gå ihop. Lars Leijonborg visar på att studenternas röst inte är viktig. Studenternas röst kommer till stor del att tystna. Det kan vara bekvämt för en majoritet.

Anf. 7 BERIT HÖGMAN (s):

Herr talman! Statsrådet tycker att vi är för pessimistiska. Han tror inte alls att det kommer att ske ett medlemstapp i studentkårerna. Det trodde

inte heller ni i regeringen när ni förstörde a-kassan. Inte trodde ni att en halv miljon människor skulle stå utanför.

Ni trodde inte att er politik skulle leda till att vi snart har Europas högsta ungdomsarbetslöshet. Det har vi vilken dag som helst. Ni trodde inte att försämringen av inträdesvillkoren i a-kassan skulle leda till att vi skulle få rekordlånga köer av unga människor som går på socialbidrag i dag. Ni trodde inte det, men det är verkligheten.

Jag tycker att statsrådet borde ägna sig åt annat än att tro. Lyssna på dem som lever i högskolornas och universitetens verklighet. Det är precis som Marie Granlund sade. Lyssna på universitetsledningar och studentkårer och den opinion som har funnits under framtagandet av det här förslaget. Det är väldigt få som bejaktar det som regeringen nu gör.

Sedan denna regering tillträdde har den konsekvent och på bred front sett till att driva en politik som missgynnar de nya universiteten och de regionala högskolorna. Forskningspropositionen är väl det mest flagranta exemplet på det.

Jag är säker på att statsrådet vet att de nya universiteten har hamnat i ett slags strykclass. De har en rejäl uppförsbacke, som de naturligtvis gör allt för att komma uppför. Med detta förslag blir denna uppförsbacke än brantare.

Det finns inga pengar som ligger och skvalpar. Det kommer att bli så att resurser måste tas från befintlig verksamhet, med all sannolikhet från grundutbildningen, för att behålla samma standard på studentservice, studentinflytande, hälsovård, möjligheter till bostadsgarantier, och så vidare. Det har stor betydelse för att fortsätta att bryta den sociala snedrekryteringen till högre utbildning.

De nya universiteten kämpar också hårt för att nå bra resultat, inte minst i mätningar av studenternas nöjdhet. Det är en viktig konkurrensfaktor. Inte minst Karlstads universitet, som jag säger är mitt, gör det. Men det går inte av sig självt. Det gör man genom enträget arbete och i nära dialog och samarbete mellan studentkår och universitetsledning och mellan studentkår och kommun. Allt detta arbete kommer nu att försvåras och försämrats. Jag befarar också att en del av det till och med kommer att försvinna.

Jag inser att regeringen även i den här frågan har ett slags ideologiskt tunnelseende. Jag vill ändå ställa en fråga till statsrådet. Är statsrådet beredd att åtminstone efter en tid göra en utvärdering av reformen? Låt oss stå här i talarstolen om ett eller två år när vi har sett hur medlemsutvecklingen i våra studentkårer har sett ut och ser vad som i realiteten händer med en reform av detta slag. Fortfarande måste jag ställa mig frågan: Vad är det för logik i att ge fyra gånger så mycket statsbidrag till unga aktiesparare som till Sveriges studenter?

Anf. 8 TONE TINGSGÅRD (s):

Herr talman! Som jag sade i mitt första inlägg är naturligtvis inte kårobligatoriet i sig något självändamål, men för mig har det alltid varit viktigt att om det ska avvecklas måste det avvecklas med varsamhet så att man inte riskerar studentinflytandet. Det måste helt enkelt få kosta. Det är orimligt att tänka sig att allt det arbete som utförs ska ske på någon sorts ideell väg.

När vi nu hade hamnat i det ekonomiska läget att pengarna inte fanns, varför var det då så bråttom? Varför kan man inte se att andra har gjort det misstaget förr? Det finns sådana exempel. Man kunde väl bryta en trend och försöka lära av andras misstag.

Varför kunde man inte se att obligatoriet så som det är i dag faktiskt innehållsligt funkar för dem som det berör. Regeringen säger ju själv i sin proposition att det fungerar bra i dag. If it ain't broke, don't fix it!

I stället för man egendomliga resonemang om att högskolorna ska få möjlighet att ge bidrag till kårerna. Jag är inte alls säker på att det stärker kårerna, att det ger dem en bättre ställning i förhållande till högskolan. Det är otroligt viktigt att man har en självständig ställning i förhållande till högskolan, att man inte är beroende av högskolornas bidrag.

Kårerna ska få söka sponsorer. Här pekar regeringen på möjligheter inom branschområdena med allt vad det öppnar för väldigt ojämlig inkomstfördelning till detta studentinflytande.

Herr talman! Jag är så ohyggligt gammal att jag var med redan före 1968. Vi hade ett obligatorium då, men vi hade inte särskilt mycket studentinflytande, så det är verkligen inte obligatoriet som hjälper här. Det vet jag. Men jag vet också hur oerhört värdefullt detta studentinflytande är. För mig är det ofattbart att man vågar riskera det på det här viset. Varför så bråttom? Håll an!

Anf. 9 LENNART HEDQUIST (m):

Herr talman! För mig har det varit viktigt att veta vad kårobligatoriets avskaffande skulle kunna innebära också beträffande den förändrade offentlighetsliga ställningen för kår och nationer. Jag har varit mycket angelägen om att när riksdagen tar ställning till den frågan måste man ha ett mycket konkret förslag att ta ställning till, inte ta ställning utan att veta vad som kommer därefter. Det har ju varit anledningen till att jag under den föregående mandatperioden inte har velat ta ställning till kårobligatoriefrågan innan det har funnits ett färdigt förslag.

Inte minst har det varit viktigt att se hur man löser de skatterättsliga frågorna för kårer och nationer när kårobligatoriet har avskaffats. Det har nu kunnat ske på ett godtagbart sätt. Vi har i skatteutskottet särskilt kunnat behandla de frågorna i anslutning till regeringens proposition, och jag tycker att det har kommit ut ett bra förslag till slut i det här avseendet.

Nu diskuteras närmare kårernas möjlighet att klara sin verksamhet, inte minst studentinflytandet, i ett förändrat läge. Jag tycker i likhet med statsrådet att det är märkligt att såväl debattörerna här som företrädare för kårerna har en sådan defaitistisk inställning beträffande hur många studenter man räknar med ska bli medlemmar.

Nu har vi vissa erfarenheter i Uppsala där vi har haft en så kallad nollösning beträffande nationerna. Där vet vi att det finns många studenter, distansstuderande, äldre studerande och studenter som kanske inte längre har ett intresse av att vara med i kår och nation, som har avstått medlemskapet i nation. Det är ungefär 70 procent av studenterna som har varit medlemmar. Jag tycker att det är en målsiffra som studentkårerna bör ha. Sjunker antalet lägre än 70 eller 50 procent minskar onekligen deras legitimitet att företräda studenterna väldigt tydligt.

Jag upplever det som mycket angeläget att studentkåreerna kan ha en sådan verksamhet att de motiverar studenterna att i så stor utsträckning som möjligt lösa medlemsavgiften. Jag tycker att det är rimligt av regeringen att inte utgå från att medlemsantalet ska sjunka avsevärt utan att man utgår från ett rimligare mål. Så småningom får man se hur utvecklingen blir. Det tycker jag är en i hög grad rimlig lösning.

När man nu börjar jämföra med frimärkssamlare och aktiesparare i olika organisationer gör man dessutom den felaktiga jämförelsen att det bidrag som regeringen nu föreslår i så fall skulle bli högre per medlem ju färre medlemmar man får, eftersom man utgår från antalet studenter vid universitetet eller högskolan. Jag utgår från att studentkollektivet även i framtiden är berett att betala en del, precis som de har gjort hittills inom obligatoriet, för att kunna låta sig företrädas vid universitets och högskolors olika organ. Jag är inte lika bekymrad som väldigt många företrädare är redan initialt.

Onekligen skulle jag kunna vara bekymrad över att detta att man lägger målet så lågt skulle kunna bli ett självspelande piano. Jag tycker att det är viktigt för studentkåreerna att markera betydelsen för studenterna av sin verksamhet och därmed säkerställa att man åtminstone får ungefär 70 procents anslutning.

Anf. 10 Statsrådet LARS LEIJONBORG (fp):

Herr talman! Erland Ringborgs utredning har hyllats. Då uppstår frågan: Stöder ni även det förslag som Erland Ringborg hade om att dra ned antalet högskoleplatser? Det var ju hans finansiering av den utgiftsökning som han också föreslog. Såvitt jag vet tycker Socialdemokraterna att det borde vara fler högskoleplatser. Ni säger alltså nej till finansieringen men fortsätter att högljutt kräva utgiften. Det är en viss lapsus i ert resonemang.

Till den här frimärkssamlaren som tycker att han får så mycket statsbidrag kan jag säga att han dock ska veta att varje student får 80 000 i statsbidrag per år för sina studier. Dessutom finns ett generöst studie-stödssystem. Nog ger vi stöd till studenterna!

När det gäller just studenternas föreningsmedlemskap har vi snarare haft fackföreningarna som förebild, och fackföreningarna får i princip inga statsbidrag. Där har vi gjort den kompromissen att studentkåreerna ändå, som ett slags grundtrygghet, får ett statsbidrag.

Då säger Marie Granlund så här: Ni tror väl inte att många studenter går med när ni drar ned statsbidraget? Jo, där tror vi så att säga på rakt motsatt samband mot det som Marie Granlund verkar tro på. Om staten skickar ut signalen ”lägg era pengar på annat, det här sköter vi” tror vi inte att det blir särskilt stor tillströmning. Studenterna måste känna att det här är viktigt för dem: Det här är vi beredda att stödja. Stöder vi det får vi också någonting tillbaka.

Jag kanske får utgå lite från interpellanternas hemorter. Det lyser igenom i Berit Högmans och Tone Tingsgårds interpellationer att ni utgår rätt mycket från Karlstad respektive Uppsala.

När Berit Högman vill skildra det som att till exempel Karlstad befinner sig i en brant utförsbacke vill jag peka på att Karlstad har varit universitet i drygt tio år. Man hade ett visst forskningsanslag när man blev universitet. Det är numera ungefär 500 procent högre. Att kalla en

sådan ökning för uppförsbacke är kreativt. Jag brukar jämföra med Uppsala, som under motsvarande tid har fått sina forskningsanslag ökade med mindre än 200 procent. I Uppsala är studentnationerna stora och dominerande. Genom att vi nu, inte minst efter Lennart Hedquists ständaktiga agerande, inför en fortsatt skattebefrielse för studentnationer, räknar vi med att just Uppsala som studieort i och med den ekonomiska nyttan av skattebefrielsen kommer väl ut ekonomiskt av reformen.

Det har talats här om att jag inte lyssnar på protester. Ärligt talat har det väl inte varit så mycket protester. Jag tror att många studenter – det framgår av olika enkäter och omröstningar i tidningar – tycker att det här är bra.

Jag ska till SFS stämma i övermorgon, och jag ska naturligtvis lyssna på vilka bekymmer de har i övergångstiden. Naturligtvis är jag också beredd att utvärdera detta. Jag har redan sagt att om det visar sig att ni pessimister har mer rätt än Lennart Hedquist och jag, som är mer optimistiska, får vi naturligtvis ta det som utgångspunkt för nya beslut.

Anf. 11 MARIE GRANLUND (s):

Herr talman! Regeringens politik på universitets- och högskoleområdet är verkligen kristallklar. Universitet och högskolor ska göras beroende av regeringen. Det är regeringen som ska peta i de strategiska satsningarna, vad som ska forskas om, i stället för att forskarvärlden ska göra det. Rektorer ska tillsätta styrelserna. Det är unikt. Det händer ingen annanstans. Nu ska studentkårerna bli beroende av universitetens och högskolornas välvillighet att tillskjuta pengar.

Jag tror i och för sig att man kommer att göra det eftersom man tycker att kvalitet och studentinflytande är så pass viktigt. Men pengarna måste tas någon annanstans ifrån. Då kommer det att gå ut över kvaliteten i utbildningen. Det finns inte hur mycket pengar som helst. Det är enkel marknadsekonomi, det vill säga tillgång och efterfrågan. Om avgifterna höjs lär ännu färre bli medlemmar. Det är fundamentalt. Regeringens egen utredare säger att det måste skjutas till tre gånger så mycket pengar som vad regeringen gör för att behålla dem.

Vi säger att det är okej att ta bort obligatoriet, men då måste tillräckligt med pengar skjutas till. Vi kan i det statsfinansiella dagsläget se att det är svårt. Därför är vi inte så dogmatiska, utan vi säger att kårobligatoriet ska behållas eftersom studentinflytandet är en så pass viktig kvalitetsindikator som påverkar resultaten på lärosätena mycket. Jag kan bara beklaga att de borgerliga ledamöter som tidigare har varit emot detta nu har accepterat och slagit sig till ro med att fastigheterna och husen klaras av men inte människorna. Studenternas röst kommer att tystna.

Anf. 12 BERIT HÖGMAN (s):

Herr talman! Jag trodde inte att jag skulle behöva förklara för en forsknings- och utbildningsminister att det är fråga om Karlstad i relation till de andra universiteten. Det är klart att Karlstads universitet har haft förmånen att vara universitet i drygt tio år. Sedan finns det några andra som har haft förmånen att vara universitet i 100, 150 eller kanske 200 år. Det försprånget syns tydligt. Den här regeringen har inte gjort något för att minska gapet. Tvärtom ökar det hela tiden. Det var det jag sade var en uppförsbacke, inte en utförsbacke. Då går det lätt. Uppför är det tungt.

Vi säger ja till fler högskoleplatser, precis som vi säger ja till fler komvuxplatser eller fler platser i kvalificerad yrkesutbildning. Vi tycker att det är viktigt att unga människor utbildar sig. Det är också därför som vi tre står här i dag. Det handlar om kvaliteten i utbildningen, studentinflytande och den kommande arbetskraften.

Jag konstaterar att vi har en högskole- och forskningsminister i denna högerregering som inte sätter studenten främst. Det hedrar Lennart Hedquist att han är tydlig med att han bekymrar sig mer över husen. Men jag bekymrar mig faktiskt mer över studenterna och den blivande arbetskraften som vi vet att vårt land så väl behöver.

Tänk så många förbättringar som har gjorts i undervisning och i studiesociala miljöer när det gäller hälsa eller kreativa högskolemiljöer tack vare studentkårerna. De får nu i stället lägga kraften på lotterier, jippon och ölförsäljning för att få ihop ekonomin.

Jag noterar ändå att statsrådet säger att om vi socialdemokrater har rätt ska de ändra sig. Jag kommer ihåg det, och jag glömmer det aldrig. Det är i sådana fall inte första gången jag ser fram emot det. Jag tackar för debatten.

Anf. 13 TONE TINGSGÅRD (s):

Herr talman! Ingen ska behöva tala om för mig att Uppsala är bäst. Det vet vi. Men även i Uppsala är vi bekymrade över att studentinflytandet riskeras på det sätt som sker med den proposition som regeringen har lagt fram. Vi tycker att det är alldeles för viktigt för det.

Det handlar självfallet inte om någon sorts defaitism när vi är oroad, när vi tror att studentinflytandet är i fara. Tvärtom vill vi faktiskt visa vår uppskattning av det arbete som görs, och vi tycker därför att man ska betala för det. Det tycker vi i alla andra sammanhang också. Det ska inte slumpas bort.

Herr talman! Jag är inte dugg förvånad över att Lennart Hedquist är nöjd med det framlagda förslaget. Jag har aldrig uppfattat att studentinflytande är hans stora grej.

Anf. 14 LENNART HEDQUIST (m):

Herr talman! Jag var med redan när Tone Tingsgård var studentska och var studentkårens ordförande 1965–1966 och utvecklade studentinflytandet på den tiden med gott resultat. Men jag vill samtidigt påpeka att det i någon mening är tragiskt att studenternas verksamhet genom århundraden, särskilt de senaste decennierna, har betalats av studenterna själva. I den meningen har verksamheten varit tämligen unik. Det har det så kallade obligatoriet medverkat till. Det är genom avgifter som studenterna har kunnat säkra sin verksamhet, bland annat studentinflytandet.

Det är lite synd att när en förändring görs, måste det innebära att den verksamheten, till betydande del som ni tycks vilja ha det, till viss del ska statsfinansieras. Det är naturligtvis bättre att försöka säkerställa att studenterna även framöver genom sina organ kan finansiera den verksamheten. Därför finner jag det märkligt att man från början har inställningen att medlemstalet kommer att minska så avsevärt att man måste ha mer statsbidrag än vad regeringen föreslår. Det borde vara en självklarhet att studentkårerna anstränger sig för att utveckla förmånerna i anslutning till

medlemskapet så att man behåller en betydande andel av studenterna i studentkårerna. Det är rätt av regeringen att inte utgå från en mycket pessimistisk syn på hur många som kommer att ansluta sig. Ett bra studentinflytande kan framför allt utvecklas om det finns en hög legitimitet genom många anslutna studenter.

Prot. 2008/09:111
5 maj

Svar på
interpellationer

Anf. 15 Statsrådet LARS LEIJONBORG (fp):

Herr talman! Socialdemokraterna säger att det är fel tid att avskaffa kårobligatoriet. Problemet för er är att ni alltid har tyckt att det är fel tid att avskaffa kårobligatoriet. Frågan har varit aktuell i flera årtionden. Vid varje tillfälle har ni hittat något argument att motsätta er avskaffandet. Det känns inte så starkt.

När ni hyllar Erland Ringborg ska vi ha klart för oss att ni definitivt inte hyllar hans finansieringsförslag. I och med att det faller bort inser vi alla att vi står inför ett statsfinansiellt problem.

Men det var egentligen inte det som var avgörande för att vi hamnade på den nivå som vi gjorde, utan det var att vi tyckte att detta var en rimlig signal: Vi utgår ifrån att Sveriges studenter uppskattar de inflytandeinsatser och de sociala insatser som kårerna gör och att de är beredda att engagera sig för det.

Har jag fel är jag beredd att ändra mig, dock inte i själva principfrågan. I så fall får vi naturligtvis ta en ny fundering på i vilka former vi ska garantera de här viktiga funktionerna.

Apropå några interpellationer vill jag påpeka att det inte är så att vi nu har bestämt oss för att överföra vissa sociala förpliktelser från kårerna till lärosätena, utan det är ett slags garanti. Vi förutsätter att det kommer många medlemmar med i kårerna och att de därmed får kraft att fortsätta sin verksamhet. Men skulle det inte inträffa är det väldigt viktigt att någon har ansvaret för de sociala uppgifterna.

Det är med det scenariot vi har lagt ansvaret på lärosätena. Vårt grundalternativ är att det här kommer att bli bra och att studenterna får goda möjligheter att även i framtiden verka för ett starkt studentinflytande.

Överläggningen var härmed avslutad.

3 § Svar på interpellation 2008/09:467 om post- och betalservice i glesbygd

Anf. 16 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Herr talman! LiseLotte Olsson har frågat mig hur jag avser att situationen för de gamla i glesbygd ska förbättras. LiseLotte Olsson har också frågat mig hur jag avser att de gamla i glesbygd ska kompenseras för de ökade kostnader som drabbar dem när de ska betala sina räkningar med en redan låg pension.

Jag vill börja med att säga att jag är medveten om att just äldre personer och personer med funktionsnedsättning i landsbygd är en grupp vars situation kräver särskild bevakning. Som ett led i förberedelserna för betaltjänstreformen hade jag därför ett dialogmöte med landets pensionsorganisationer. Som ett resultat av detta ingår i det bevakningsuppdrag

som länsstyrelserna har fått att särskilt bedöma tillgängligheten till tjänsterna för äldre personer och personer med funktionsnedsättning.

Det är nu drygt fyra månader sedan de nya betaltjänsterna lanserades i den så kallade utsträckta servicen till äldre personer och personer med funktionsnedsättning i glesbygd. Tillgången till betaltjänster, särskilt för denna grupp, är en viktig fråga för mig. Det var också därför som jag den 20 april träffade bland annat landets pensionärsorganisationer för ett nytt dialogmöte angående betaltjänstreformen.

Även om det vid mötet framfördes vissa synpunkter till exempel på utformningen av tjänsterna framfördes det ingen bred och enhällig kritik mot reformen. De upphandlade tjänsterna har nu ersatt dem som tidigare tillhandahölls av Svensk Kassaservice, och jag är medveten om att det precis som vid alla stora omläggningar kan bli vissa problem. Jag beklagar om det är så att några blivit drabbade vid denna omläggning. Min sammantagna bedömning är dock att det i dagsläget inte finns skäl att vidta några ytterligare åtgärder för äldre personer och personer med funktionsnedsättning i glesbygden.

Samtidigt vill jag framhålla att en viktig del i det fortsatta arbetet förstås är det uppdrag som länsstyrelserna har fått, det vill säga att bevaka att alla i samhället ska ha tillgång till grundläggande betaltjänster till rimliga priser.

Vad gäller kostnaderna för de upphandlade tjänsterna har jag erfarit att Brevgirot använder en annan betalningsmodell än Svensk Kassaservice gjorde och att detta försvårar direkta jämförelser. Enligt den information jag inhämtat under hand är dock kostnaden för de nya tjänsterna jämförbar med de avgifter som Svensk Kassaservice tidigare tillämpade. Oavsett detta ingår i länsstyrelsernas uppdrag att även bevaka att tjänsterna tillhandahålls till rimliga priser.

Jag vill dock inte på något sätt föregripa länsstyrelsernas slutsatser. Skulle det vid återrapporteringen visa sig att tillgängligheten i någon del inte motsvarar det statliga ansvaret kommer jag naturligtvis att överväga nödvändiga åtgärder.

Anf. 17 LISELOTTE OLSSON (v):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka för svaret.

I min interpellation berör jag frågor som är väsentliga för små kommuner och deras möjlighet att överleva, nämligen tillgång till service, kommunikationer, samhällsservice och kommersiell service. Affärer försvinner. Statlig verksamhet, till exempel Försäkringskassan, centraliseras och försvinner. Bensinmackar läggs ned. Skolor läggs ned.

Det jag tar upp och berättar om i min interpellation handlar om en liten inlandskommun i Västerbotten, Dorotea, och en ännu mindre by i samma kommun som heter Svanabyn. Men problemen är allmängiltiga och skulle kunna handla om en majoritet av kommunerna i mitt hemlän, som är Västerbotten. Kommunerna har ett besvärligt läge och har fått det ännu besvärligare med högerregeringens politik.

Åsa Torstensson säger i sitt svar att länsstyrelserna har fått ett särskilt uppdrag att bevaka att alla i samhället ska ha tillgång till grundläggande betaltjänster till rimliga kostnader. Det låter ju väldigt bra, men jag tycker inte att det är tillfredsställande. Vad har länsstyrelserna för möjlighet

att ändra och rätta till problemen, problem som beror på alldeles för lite kunskap där besluten fattas, det vill säga här i riksdagen?

Jag vet att det pågår en utredning om lokal service, en fråga om glesbygdens överlevnad, och vad jag förstår ska den vara klar i november. Men då måste jag säga att jag tycker att man börjar i fel ända. Först lägger man ned all samhällsservice, och sedan tillsätter man en utredning som ska undersöka hur man ska erbjuda den nedlagda servicen till glesbygden.

Hade det inte varit smartare att först undersöka hur olika åtgärder, till exempel nedläggning av Svensk Kassaservice, drabbar befolkningen? Hade det inte varit smartare att studera befolkningsutvecklingen och befolkningspyramiden i Norrlands inland innan man gjorde de här försämringarna? Sverige ser ju väldigt olika ut, och man kan inte tro att en lösning som passar stockholmare per automatik passar gamla i Svanabyrn.

Men det jag ville diskutera i dag var inte den allmänna nedrustningen av Lappland och inte kommunernas besvärliga läge, utan ett specifikt problem. Det är ett problem som drabbar de äldsta som vill ha ut sin pension.

När posten lades ned sades det att det skulle bli bättre med lantbrevbärare, för nu skulle man kunna uträtta sina postärenden hemma. Den möjligheten är nu borttagen och alla, men kanske främst de gamla, känner sig lurade.

Postverket erbjuder en tjänst som de tror löser problemet. Det heter Ny betaltjänst för äldre och funktionsnedsatta i glesbygd. Tjänsten kan nyttjas av dem som är minst 80 år eller handikappade.

Det går till så att när pensionsavin kommer skriver man under och skickar in den tillsammans med en kod i ett kuvert som man har fått. Hela pensionen minus eventuella räkningar som man skickat med kommer sedan tillbaka i ett rekommenderat brev. Den här tjänsten kostar 128 kronor i månaden eller 1 466 kronor per år. Det går också att få sin pension insatt på Icabanken, och då kan man ta ut sin pension med sitt Ica-kort. Men för Svanabyrns 21 gamla är det ingen hjälp, för det finns nämligen ingen Icaaffär i den byn.

I samhället i övrigt – vi ser det på bussar och överallt – försöker man minska kontanthantering. Här gör man precis tvärtom. Rånrisken både för dem som nappar på Brevgirots erbjudande och för lantbrevbäraren har ökat. Man vet när de gamla har pengar hemma, för då har de hela summan på en gång. Och man vet när de finns hos lantbrevbärarna, för då kommer pengarna i ett fint rekommenderat brev till de gamla.

I svaret säger ministern att hon avvaktar länsstyrelsernas slutsatser och att hon först då är beredd att överväga att vidta åtgärder. Jag måste därför fråga: Förstår ministern den frustration och oro som de gamla och deras anhöriga känner över den här situationen? Hur länge tänker ministern vänta innan hon vidtar åtgärder? Det rör inte jättemånga medborgare i Sverige, men de är ändå en drabbad grupp.

Anf. 18 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Herr talman! Precis som jag sade i mitt svar är jag oerhört noga med att följa upp förändringarna vad gäller betaltjänsterna. Jag vet att varje förändring i sig skapar oro innan man är van vid dem. Men LiseLotte Olsson borde, precis som många andra i oppositionen, vara införstådd

med detta eftersom man tidigare har hanterat diskussionen om Svensk Kassaservice och den förändrade situationen för Svensk Kassaservice under många år. Låt oss bara titta tillbaka på varför denna förändring skedde.

Det berodde till exempel på att lantbrevbärarnas – precis dem som vi pratar om – transaktioner sjönk med mer än 40 procent mellan 2004 och 2006.

Det var naturligtvis av den anledningen som det var färre som efterfrågade servicen från Svensk Kassaservice och valde betalsystem på ett annat sätt, direkt till bank. Det var billigare och ett för de enskilda individerna bättre sätt. Det var uppenbart så. Annars hade man inte valt bort servicen från Svensk Kassaservice. Det ledde till att Svensk Kassaservice hade färre kontor, sämre öppettider och dyrare tjänster som den enskilda kunden fick betala oberoende var man bodde i landet. Det var naturligtvis inte bra för kunderna generellt och inte heller utifrån den service som ska erbjudas. Därför skedde nedtrappningen och sedan avvecklingen av Svensk Kassaservice under förra året. Det finns nu möjligheter att på ett bättre sätt använda skattepengarna så att de riktas till dem som har behov av motsvarande service, fast inte en exakt kopia av den service som Svensk Kassaservice tidigare hade.

Det riktades kritik mot att servicen från Svensk Kassaservice undan för undan försämrades och blev dyrare. Den kostade staten 400 miljoner. Det var i slutändan inte försvarbart, för man fick inte en service som motsvarade den som man kanske förväntade sig. Därför gjordes en förändring av betaltjänsterna.

Som jag inledde med innebär inte den förändring som nu är genomförd sedan fyra månader en direkt kopia av Svensk Kassaservice, men den motsvarar den service som tidigare riktades till dem som har rätt till denna service.

Naturligtvis är det viktigt att länsstyrelserna följer upp detta kontinuerligt, och de ska till hösten återrapportera till regeringen om situationen i hela landet.

Anf. 19 LISELOTTE OLSSON (v):

Herr talman! Postens nedrustning och försvinnande från Sverige kartan ska vi inte diskutera här. Det finns väldigt mycket man kan säga om det. Och jag vet ingenting som har blivit bättre sedan Posten försvann, men det är en annan diskussion.

Den service som man nu kan använda är ingen direktkopia. Jag ser inte ens att det finns någon likhet mellan den service som Svensk Kassaservice kunde erbjuda genom sin lantbrevbäring och den service man får betala för nu, så det är liksom två verkligheter vi pratar om här.

Det handlar om, precis som jag säger i min interpellation, att det kostar 1 466 kronor om året att få ut sin pension över huvud taget. Med Svensk Kassaservice tidigare och lantbrevbäringen kostade det faktiskt ingenting. Ministern säger i sitt svar att det var jämförbart, men jag har i dag på förmiddagen pratat med en lantbrevbärare som säger att det inte var någon kostnad. Det var en speciell stämpel på pensionsavierna och man fick ut sin pension utan avgifter. Det har alltså blivit en klar försämring ekonomiskt och väldigt mycket krångligare. Dessutom, som jag har pratat om, ökar rånrisken.

Det system som nu har införts passar inte alla. Alla människor har inte datorer. Alla människor har inte bil. De har inte ens körkort. Det finns inte allmänna kommunikationer överallt. Ska de människor som jag pratar om nu och som det handlar om just i det här fallet, i Svanaby, åka till närmaste ort måste de ta en buss som går kl. 7 på morgonen och hem kl. 16 på eftermiddagen, och det är en ganska dryg dag för att kunna hantera sina bankärenden. Det som händer då är att de här personerna får lita på anhöriga, släktingar, vänner, grannar och så vidare eller, som i det här fallet, en hygglig lanthandlare som har ställt upp.

Från statens sida har man inte tagit det här på allvar och inte förstått. Det kanske beror på att det inte handlar om så väldigt många människor eller att det handlar om väldigt gamla människor. Men jag tycker att det här är allvarligt. De här människorna måste få rätt att få ut sin pension gratis och på ett säkert sätt, vilket inte sker i dag.

Jag skulle vilja att ministern skulle kunna ha någon lösning på problemet. En lösning skulle kunna vara att återigen ge lantbrevbärarna möjlighet att ta hand om den här saken.

Anf. 20 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Herr talman! Än en gång: Det här är en förändring som nu har varit verksam i fyra månader. Jag vet att så fort ett system byts blir man orolig. Man förstår inte alltid hur det fungerar på en gång. Jag har full respekt för det. Jag vet att det är så. Det har vi var och en av oss erfarenhet av. Därför är den uppföljning som görs nu oerhört viktig för att under hösten kunna värdera hur detta har fungerat i alla delar av landet.

Låt mig återkomma till kostnaderna. Det som brevgiromodellen bygger på är dels en styckavgift, dels en portoavgift. Brevgirot debiterar 29 kronor per räkning och 10 kronor för inlösen av utbetalningsavvier. Motsvarande kostnad var tidigare 49 kronor per räkning och 35 kronor per utbetalningsavi. Som en jämförelse kan nämnas att det på en av våra större banker kostar 150 kronor att betala en räkning på något av deras kontor. Så det betalsätt som är inkluderat i betaltjänst har alltid kostat pengar, och det är dyrare än att hantera det på ett annat sätt, till exempel direkt via sin egen bank. De kostnader jag nu beskrivit är jämförbara. Däremot är det inte exakt samma betalning för samma tjänst.

Återigen: En del av uppföljningsunderlaget, som länsstyrelserna har att hantera, är hur servicen fungerar, hur detta har tagits emot och hur man har hanterat det runt omkring i landet, för det ser naturligtvis olika ut runt omkring i landet. Därför är det viktigt för mig att inte enbart länsstyrelserna sköter uppföljningen och att jag har dialog med pensionärsorganisationer och med Hela Sverige ska leva för att kunna ta del av de olika signalerna runt omkring i landet. Det finns diskussioner och det finns problem i vissa delar av landet. I andra delar har de rättats till. Man kanske gav felaktig information inledningsvis.

Undan för undan har det här kunnat komma på plats. Men jag tar det här på mycket stort allvar och kommer att följa det mycket noga för att se vad som eventuellt behöver förändras.

Anf. 21 LISELOTTE OLSSON (v):

Herr talman! De sista meningarna var väldigt hoppingivande, att Åsa Torstensson kommer att titta på det här och verkligen försöka göra

någotning åt det. Det är visserligen, som du säger, kort tid, fyra månader, men det är tillräckligt för att människorna som har blivit drabbade far väldigt illa, tycker att det är en väldig orättvisa och att det är jobbigt.

När det gäller kostnaderna, som vi diskuterat, kostade det för oss vanliga löntagare att använda de här tjänsterna, så är det. Men att få ut sin pension genom lantbrevbäringen kostade ingenting. Det är helt enkelt en fördyring. Själva kostnaden för tjänsten är 128 kronor per månad, en klumpsumma för att över huvud taget använda tjänsten. Jag talade tidigare om vad det blir per år. Det här tycker jag är en väldigt stor orättvisa.

Jag läser i svaret att du har pratat med pensionärsorganisationer, men försök att kontakta pensionärsorganisationer som har medlemmar i de här områdena, i fjällkedjan, andra småorter i glesbygder, för det handlar om människor som är över 80 år. Det är alltså de äldsta som blir drabbade av det här dessutom. Försök att kontakta dem och hör vad de säger, för de signaler som jag har fått från den gruppen människor är att de är väldigt upprörda och känner sig orättvist behandlade. Så jag vädjar: Gör vad du kan för att rätta till detta som någonstans har gått snett!

Anf. 22 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Herr talman! Jag återvänder till varför det skedde en förändring. Det var tydligt eftersom det blev färre och färre transaktioner hur de kunder som använde sig av lantbrevbärare valde bort Svensk Kassaservice. Det påverkade naturligtvis hela situationen för Svensk Kassaservice. Till slut var det inte försvarbart att ha höga kostnader och sämre service men fortfarande en stor kostnad i statens budget. Detta är en pågående förändring. Människor väljer andra system, direkt med bank eller autogiro. Det är därför tjänsterna förändras över tid.

Just nu har det skett en förändring på grund av att Svensk Kassaservice och betaltjänsten där har stått inför förändringspress. Inte desto mindre ska de nya tjänsterna givetvis fungera. Därför kommer vi att göra uppföljningar av detta. Alla länsstyrelser har att under hösten återkomma till regeringen med ett underlag som beskriver hur tjänsten har utvecklats för den enskilda individen, oberoende av var man finns i landet.

Överläggningen var härmed avslutad.

4 § Svar på interpellationerna 2008/09:477, 481 och 482 om trafiken på Ostkustbanan

Anf. 23 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Herr talman! Åsa Lindestam har frågat mig hur jag förklarar att situationen för pendlarna mellan Gävle och Stockholm har förändrats och vad jag kan göra åt det.

Per Svedberg har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att skapa bättre resmöjligheter med tåg på Ostkustbanan till och från Stockholm.

Hans Stenberg har frågat mig vilka åtgärder jag är beredd att vidta för att underlätta tågresandet på sträckan Stockholm–Sundsvall.

Jag har valt att besvara dessa tre interpellationer i ett sammanhang.

Jag håller med Åsa Lindestam, Per Svedberg och Hans Stenberg om att det är viktigt att det finns goda resmöjligheter med tåg för bland annat pendling. För individen är det viktigt för att det ger större valfrihet vid val av arbetsgivare och utbildnings- och bostadsort. För samhället är det viktigt eftersom matchningen på arbetsmarknaden kan underlättas.

Det är inte regeringens uppgift att uttala sig om vad som är det rätta kommersiella utbudet på en viss sträcka eller vid en viss tid. Regeringens fokus ligger i stället på att förbättra marknadens sätt att fungera. När tjänsterna utformas bör det vara resenärernas behov som ska stå i centrum. Regeringen har av den anledningen nyligen lämnat en proposition till riksdagen (prop. 2008/09:176) med förslag på en stegvis öppning av marknaden för persontrafik på järnväg.

När marknadsöppningen är genomförd kommer det att vara möjligt för fler järnvägsföretag än SJ att bedriva företagsekonomiskt lönsam trafik. En indragen tur av SJ kommer då inte längre per automatik att innebära att inget annat företag kommer att köra på kommersiella villkor. Det är min övertygelse att fler producenter på marknaden ökar antalet kreativa lösningar, vilket i sin tur gynnar ett mer hållbart resande.

Även i framtiden kommer det att vara nödvändigt att komplettera det kommersiella utbudet med subventionerad persontrafik på järnväg. I dagarna tar jag emot betänkandet *En ny kollektivtrafiklag* som bland annat ger förslag på hur kommuner och landsting i framtiden ska ha möjlighet att subventionera kollektivtrafik. Jag har för avsikt att inom kort remittera betänkandet.

Ett av de viktigaste medlen för staten att främja bra förutsättningar för pendling är givetvis att verka för att transportinfrastrukturen utvecklas på ett positivt sätt. Regeringen har i budgetpropositionen för 2009 föreslagit en närtidssatsning som innebär att projekt successivt kan startas under 2009 och 2010.

Vissa av dessa finns på Ostkustbanan. Exempelvis kan Banverket sätta i gång med att bygga dubbelspår mellan Skutskär och Furuvik. Investeringarna på Ostkustbanan i närtidssatsningen inleds 2009 och 2010 och slutförs efter 2010. Den förbättrade kapaciteten är mycket viktig för att på ett tillfredsställande sätt klara den kommande efterfrågeökningen på spårkapacitet till och från Norrland. Den ökade efterfrågan uppstår bland annat på grund av att Botniabanan och Ådalsbanan öppnas för trafik om några år.

Anf. 24 ÅSA LINDESTAM (s):

Herr talman! Jag tackar ministern för svaret. I morse klev jag på tåget kl. 06.25 och upptäckte en gammal kompis som jag inte har sett på många år. Hon skulle också åka till Stockholm. Vi stod och pratade om tåg. Hon häpnade över hur det kunde se ut på Söderhamns järnvägsstation. Det var så mycket folk. Som tur var hade jag platsbiljett och fick sitta i närheten av henne, så vi kunde fortsätta prata. Det var nästan proppfullt på tåget. Det går tydligen inte att utöka mer som det ser ut just nu.

Pendlingen hos oss har ökat enormt mycket. Vi har ändrat vårt beteende. De flesta av oss tycker om att åka tåg. I morse hörde jag också några prata om att det hade blivit mycket billigare. Bara man gick in på

rätt sätt och tillräckligt långt i förväg och planerade sitt åkande skulle det kunna lösa sig med några hundralappar, inte bara till Stockholm utan ända till Göteborg.

Samtidigt kom det fram andra människor och pratade med mig. De känner till debatten som har varit i medierna om att vi har mist ett tåg från Stockholm till Söderhamn. Det går visserligen till Gävle, men där får vi kliva av. Vad händer då för vår del? Många som jobbar i Gävle och pendlar tar sig inte hem på kvällen. I stället får de sova över eller ta buss eller bil. Busstiderna passar inte så bra. Det är flera timmars väntan. Man kan möjligen ta natttåget, men det går många timmar senare.

Många åker inte bara till Gävle utan också till Uppsala och Stockholm, självklart för att arbeta men också i kulturella sammanhang. Man skulle gärna vilja fortsätta med det och kunna ta tåg hem från Gävle, Uppsala eller Stockholm på kvällen.

Per Svedberg, Hans Stenberg och jag gick ut på nätet och frågade vad folk tycker. På några få veckor fick vi 630 namnunderskrifter som intygar att kvällståget verkligen behövs. Det här styrs knappast av marknaden, för det finns människor som vill åka tåg, utan det styrs av något helt annat, för tåget hamnade i Skåne eftersom de hade större behov. Vi behöver tåget för att kunna utföra våra arbeten. Vi behöver kunna ta oss från Gävle till Söderhamn, Hudiksvall och Sundsvall kvällstid.

Det är klart att marknaden kanske så småningom löser ett bekymmer. Det ryktas att våra tre hemkommuner måste satsa pengar i en eventuell buss. Några får kliva av tåget i Gävle och sedan kliva på en buss. Det är inte det bästa med tanke på miljön. Det skulle vara betydligt bättre om vi kunde få en fortsättning på tåget. Det är vad vi önskar.

Jag har inte bara fått namnunderskrifter utan ett stort antal mejl och telefonsamtal direkt till mig. Jag har också pratat med många på gatan när jag till exempel har varit och handlat. En kvinna berättade att hon jobbar i Stockholm. Hon har ett mycket speciellt arbete och kan inte byta så lätt. Hon beskrev sin vanda när hon inte kan ta sig hem på kvällen till Söderhamn där hon vill fortsätta bo. Jag hoppas därför att ministern tar tag i dessa frågor.

Anf. 25 PER SVEDBERG (s):

Herr talman! Jag tackar statsrådet för svaret. Det blev ungefär som väntat. Jag är dock inte riktigt överens med statsrådet om analysen av framtiden.

Först ska jag göra en kort beskrivning av varför jag ställde frågan. Det handlar naturligtvis om möjligheten att arbeta och verka på annan ort. Kopplar jag det till regeringsförklaringen med mera konstaterar jag att det var prio ett för alliansregeringen. Då blir retoriken lite konstig.

Hudiksvall är en ort som har haft många varsel under det senaste halvåret. Vi ligger nog på 700–800 varsel och ca 400–500 är genomförda. Därför är det av största betydelse att vi har möjlighet att transportera oss över länsgränsen. Inom länet fungerar det hyfsat med kollektivtrafiken och X-tåget. Ska man ned till Stockholm krävs det andra sätt att resa.

Många har kommit till mig och frågat: Hur tänker de när de säger att vi ska jobba borta och pendla när vi inte kan ta oss hem på kvällen?

Det är därför den här frågan har kommit upp. Jag tänkte att vi skulle kunna få ett mer uttömmande svar i en sådan här debatt. Hur tänker Åsa Torstensson egentligen?

Många av dem som pendlar utanför länet vill naturligtvis komma hem. Som Åsa Lindestam sade vill även vi komma hem.

De som veckopendlar och jobbar borta har möjlighet att jobba in tid. När man jobbar in tid kan man oftast inte åka hem tidigt på dagen, utan det blir sent på kvällen. Den möjligheten är helt borta för vår del, om man inte kan åka halv sju.

Något annat intressant som jag kunde uttyda av svaret är att Åsa Torstensson pekade på förslag som ska komma när det gäller kollektivtrafikförordningen. Det är lite intressant. Det kanske kan lösa en del.

Frågan är om kostnaden hamnar på landsting och kommuner i stället för på staten.

Du inledde med att säga att det inte är regeringens uppgift. I svaret står det att vissa turer naturligtvis måste subventioneras.

Det hänger inte ihop. Det fungerar inte.

Jag är övertygad om att Åsa Torstensson och regeringen skulle kunna påverka så att spårtrafiken mot Norrland kan utökas. Det borde vara ganska enkelt, om viljan finns.

Det är klart att viljan finns, men man vill utifrån en marknadslösning. Det har jag förstått att man är trakterad av. Senast i dag har vi fått besked om hur många apotek som ska läggas ned. Det är också en marknadsanpassning där man tror att man ska hitta lösningar.

I det här fallet tror jag inte att man kommer till någon lösning. Anledningen till att SJ gjorde den här förändringen var ju att finansieringsbilden på kvällståget norrut var rätt skral. Behovet av fler tåg var större söderut. Därför drog man in kvällståget.

Man har faktiskt plockat ned tågsättet mellan Sundsvall och Stockholm.

Anf. 26 HANS STENBERG (s):

Herr talman! Jag börjar med att tacka infrastrukturministern för svaret. Precis som Per Svedberg sade var det väntat. Svaret från ministern gick ut på att det är väldigt viktigt med en väl fungerande trafik, men det är inte regeringens ansvar att se till att det fungerar. Det är marknaden som ska lösa det.

Det är inte något häpnadsväckande svar från den här regeringen. Avregleringar tycks vara lösningen på allt. Avregleringar, privatiseringar, skattesänkningar och – det är den nya ingrediensen – att flytta över kostnaderna till kommuner och landsting i stället för att staten tar dem, det är den standardmedicin som används.

Ibland uppträder regeringen ungefär som en läkare som skriver ut recept innan diagnosen är ställd. Hur vore det att försöka analysera var problemet ligger innan man bestämmer sig för vilken lösning som hjälper?

Det är helt uppenbart för alla som ägnat en stund åt detta att det stora problemet när det gäller tågtrafiken och den samlade lönsamheten är bristen på kapacitet. Det är för trångt på spåret. Därför får vi ideliga förseningar. Mot det hjälper inte avregleringar.

I dag hade vi en genomgång i trafikutskottet med SJ:s ledning, utredaren Jan Brandborn och representanter för den privata tågoperatören. Det framgick tydligt att en avreglering inte hjälper mot trängseln på spåret. Det ryms inte fler tåg på spåret i rusningstid.

Jag tvivlar starkt på att det finns något större intresse från privata företag att köra på de lägre trafikerade avgångarna om man inte har ett sammanhållet system så att man håller ihop de högtrafikerade avgångarna med de lågtrafikerade.

Risken är uppenbar att en avreglering i stället skapar ännu större problem med ännu sämre trafikutbud. Vi kommer säkert att få en konkurrens om de mest attraktiva avgångarna. Man kan jämföra med flyget. Vad har vi fått för utveckling där? Alla vill köra på de mest attraktiva tiderna, medan ingen vill köra på de mindre attraktiva tiderna och ingen behöver ta ansvar.

Vad som behövs för en bättre tågtrafik, en fungerande tågtrafik på Ostkustbanan på sträckan mellan Sundsvall och Stockholm, är en förbättrad kapacitet på Ostkustbanan. Där gör regeringen oerhört lite. Det görs vissa insatser, men den stora insatsen från regeringen i infrastrukturpropositionen var inte att satsa på järnvägen utan att flytta pengar från järnväg till väg.

Vi skulle behöva ett bättre underhåll på banan.

Som ägare av det företag som i dag i stort sett har monopol på trafiken och av allt att döma även framöver kommer att vara den dominerande aktören på sträckan måste man utöva ett aktivt ägarinflytande. Jag tvingas tyvärr konstatera att regeringen inte vill kännas vid frågan.

Anf. 27 ROLAND BÄCKMAN (s):

Herr talman! Inledningsvis vill jag tacka statsrådet Åsa Torstensson för svaret. Jag konstaterar att hon tycker att det är viktigt att det finns goda resmöjligheter med tåg för pendling bland annat.

Dagens debatt gäller tågtrafiken på Ostkustbanan. Precis som den tidigare interpellationsdebatten med statsrådet Torstensson om Norra stambanan handlar denna debatt om indragning av tågtrafik.

Indragningar och försämringar för oss som bor i Norrland är en ständigt återkommande aktivitet som den borgerliga regeringen ägnar sig åt. Det går nästan inte en dag utan att regeringen lägger ned, försämrar eller tar bort något för oss som bor i Norrland.

Resenärens behov ska stå i centrum, skriver Åsa Torstensson. Samtidigt försvinner det avgångar i tågtrafiken till och från Norrland. Den här gången är det Norrlandskusten som drabbas, förra gången var det inlandet som fick försämringar.

Herr talman! Jag förstår inte hur Åsa Torstensson kan prata om valfrihet för individen och att – som Centerpartiet brukar säga – hela Sverige ska leva samtidigt som hon tiger när möjligheten att resa med tåg försämrar.

Det är naturligtvis mycket svårt att välja en tågavgång som blivit indragen. Det är möjligtvis ännu svårare att se hur hela Sverige ska kunna

leva samtidigt som regeringen medverkar till att möjligheten att åka tåg till och från Norrland ständigt försämrats.

Herr talman! Jag vill fråga Åsa Torstensson om hon anser att färre avgångar för resande med tåg till och från Norrland ökar individens valfrihet.

Jag undrar givetvis om statsrådet Torstensson tänker ta några som helst initiativ för att det åter ska finnas möjlighet att åka tåg till Norrland på kvällstid.

Anf. 28 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Herr talman! Detta är en oerhört spännande fråga. Jag vänder mig därför till er som tittar och till er som pendlar. Detta är inte första gången som jag får denna unika fråga som handlar om SJ:s tågtidtabeller. Jag tänker börja med att säga att regeringen inte har några avsikter att låta riksdagen fastställa SJ:s tågtidtabeller. Det arbets sättet har vi avslutat. Regeringen fastställer inte heller några tågtidtabeller. Det trodde jag i min enfald att riksdagsledamöterna också var införstådda med.

SJ AB har ett kommersiellt uppdrag med avkastningskrav. Regeringens styrning av bolaget behöver vara i linje med uppdraget, och således är det inte regeringens uppgift att uttala sig om specifika tidtabeller och avgångar för en viss tåglinje. Jag tänker inte heller göra det.

Jag tänker börja med det som Åsa Lindestam lyfter fram så positivt, nämligen att det är fler och fler som reser med tåg. Det positiva anslaget skulle jag rekommendera att de övriga interpellanterna också förstår. Men vi har tydligen olika synpunkter på detta eftersom den ena efter den andra här har talat om hur eländigt det är för svenska resenärer på tåg. Att tåg inte kommer i tid och att vi i många sammanhang inte har tillräcklig kapacitet är jag den första att bekräfta. Det är därför som jag har ökat resurserna till Banverket med 35 procent för att de ska förbättra våra spår och stärka kapaciteten. Det är därför som vi i närtidssatsningen har lagt nya pengar till Ostkustbanan. Det är precis detta som den tidigare regeringen valde bort. Detta gör jag och regeringen i syfte att just förbättra tryggheten för pendlare och för resenärer. Men det är SJ:s uppgift att fastställa tågtidtabeller.

Jag kan bejaka er förvåning när det gäller att SJ har valt bort en sen avgång. Man har tydligen gjort bedömningen att den inte är ekonomiskt intressant.

Per Svedberg frågade hur jag tänker. Jag ska ägna lite tid åt detta. Jag tror att det är oerhört viktigt att se att regeringen nu har tagit tag i att skapa en sammanhållen transportstruktur i detta land, skapa förutsättningar med en infrastrukturproposition så att vägar och järnvägar fungerar ihop, alltså att tåg och buss fungerar ihop, allt i syfte att bejaka det som flera av interpellanterna lyfte fram, nämligen vikten av att vi klarar av att ha en regionförstoring så att folk kan bo på ett ställe och pendla till ett spännande jobb någon annanstans i den tid som vi nu tyvärr befinner oss i med många varsel. Då är det oerhört viktigt att infrastrukturen fungerar och att övergångar mellan olika transportslag fungerar.

Därför är det också jag och regeringen som har sett till att den regionala nivån mycket tydligare är en aktiv part i den planering som nu pågår av den anledningen att det är där som man vet vilka behov som företagen har i fråga om personal och annat samtidigt som det skapas bättre möj-

ligheter för människor att välja arbetsgivare. Det är det arbetet som nu pågår. Jag återkommer till detta i nästa inlägg.

Anf. 29 ÅSA LINDESTAM (s):

Herr talman! Jag trodde att ministrar skrev regleringsbrev där de kan tala om vad de vill att myndigheterna ska göra. Men det har jag kanske missuppfattat.

Det som SJ nu har gjort tycker jag att man också skulle kunna ta upp i ett regleringsbrev. Man skulle kunna beordra dem att alltid ta kontakt med kommuner och länsstyrelser när det händer saker. Varken våra kommuner eller länsstyrelsen visste om att detta skulle dras in. Nu helt plötsligt när vi börjar prata om detta och medierna skriver om det upptäcker vi att vi inte tar oss hem. Då måste kommunen lösa detta på något sätt. Man vältrar då över ytterligare en kostnad på våra kommuner.

Per Svedberg sade att det var illa ställt med Hudiksvall. Men det är illa ställt med Söderhamn också. När jag började arbeta politiskt för några år sedan var vi 34 000 invånare där. I dag är vi 26 000. Jag vet att det är många som vill bo i Söderhamn. Men det går inte när det inte finns arbeten.

Om vi nu har fått möjligheten att förändra attityden till att åka, tycker jag att man i regleringsbrev ska kunna anmoda sina myndigheter att försöka se till att Sverige blir lite rundare och att det ska vara möjligt att kliva på ett tåg.

Om kommuner ska börja subventionera betyder det också att vi mister skolor och barnomsorg. Det betyder också att vi mister äldreomsorg. Det betyder också i det långa loppet att människor inte får jobb och inte kan bo kvar. Detta blir därför en ond spiral. Låt oss i stället behålla detta positiva. Så länge tågen finns har man ändå en möjlighet. Det är så många som behöver detta.

Det är också väldigt bra för klimatet. Det är något som ministern borde vurma väldigt mycket för och satsa all sin kraft på att vi kan komma till rätta med den förstöring som vi har. Detta är också en av de största frågorna i EU.

Det är bara att se till att det i nästa regleringsbrev framgår att det ska finnas en möjlighet under hela dygnet att ta sig fram och tillbaka även om det kanske inte finns en tågtidtabell.

Jag är inte så säker på att alla turer i hela Sverige är fulla med människor. Men trots allt är det så att för varje människa som kan bo kvar i sin kommun och behålla sitt jobb blir det en lägre kostnad även för staten. Det måste finnas pengar att tjäna där.

Ministern talade om dubbelspår mellan Skutskär och Furuvik, om Botniabanan och om Ådalsbanan. Det är bra. Det vore väldigt bra om detta byggdes ut så att det blev dubbelspår hela vägen ned till Stockholm så att vi kan åka ännu mer. Men det spelar egentligen ingen roll om det blir dubbelspår om vi inte har tågsätt. Det är inte bara en ändring i en tabell. Det försvann också ett helt tåg. Alla de människor som har möjlighet att åka tidigare på kvällen eller nästa morgon trängs med oss andra i kupéerna. Det är väl därför som det är så fullt. I dag är det nämligen oerhört svårt att beställa biljett samma vecka som man ska åka. Det gäller för oss att vara ute minst två veckor i förväg för att få en plats på tåget.

Ibland är vi tvungna att chansa, som den här veckan när vi inte riktigt vet när vi kan åka hem. Då kanske man till och med får stå en bit. Så fullt är det. Jag tror därför att vi behöver fler tågsätt för denna persontrafik i stället för att de tas bort.

Anf. 30 PER SVEDBERG (s):

Herr talman! Åsa Torstensson hann inte med hela sin förklaring. Jag hoppas därför att hon fortsätter med den i sitt nästa inlägg.

Någonting som jag reagerar över är att Åsa Torstensson nästan ifrågasätter att jag ställer frågan och att vi interPELLerar i denna typ av frågor.

Då kanske detta blir en liten lektion för dem som sitter på läktaren. Som folkvald har jag faktiskt rätt att ställa frågor till ansvarig minister när jag tycker att saker och ting är fel. I denna fråga är det dessutom många som har kontaktat mig och ställt frågan till mig: Kan du påverka och höra dig för hur det ligger till?

Åsa Torstensson säger då att hon inte tänker göra något, att man inte har för avsikt att göra något utan att man tänker stå och titta på.

Jag undrar om det är regeringsdugligt att stå och titta på när det händer. Och vips hände det, och ingen gjorde något eftersom man inte ville det.

Då måste jag backa till det som Roland Bäckman sade.

Centern är ju ett parti som värnat glesbygden och landsbygden, så nog borde du, Åsa Torstensson, kunna spänna strängen lite hårdare och kanske åtminstone bevaka att vi får den här lilla möjligheten. Jag tänker vara lite positiv.

Senast i morse stod jag och kompisen Sven Bergström på perrongen i Hudiksvall. Vi kunde konstatera att perrongen var smockfull med folk. Det är väldigt mycket folk som åker tåg, och det är jättebra för Sverige och för miljön. Men när du säger att ni inte tänker göra någonting blir jag orolig. Hur kan man som styrande av riket ha inställningen att man inte tänker göra något, inte tänker lägga sig i tidtabeller? För mig känns det väldigt torftigt. Nog måste väl ambitionsnivån vara något högre än så om nu också delen norr om Gävle ska ha en möjlighet att leva och blomstra.

I Hudiksvall har vi ett stort bioenergiföretag som har expanderat med, tror jag att jag läst, 700 procent på två år. Man anställer ganska många just nu – människor som ofta pendlar söderut. Naturligtvis ska de hem; så är det. Många av dem nyttjar Arlanda – inte så otroligt miljövänligt, men det krävs för deras jobb. När de landar i Sverige tar de sig inte upp till Hudiksvall. Alternativet blir taxi – inte så himla bra, så det är lite tråkigt.

Jag är ganska övertygad om att vi har en stor mängd företag som skulle vara betjänta av att kvällsturen fanns kvar så att tåget kunde nyttjas på ett bättre sätt.

Jag ser gärna att du, Åsa Torstensson, utvecklar sina tankar, vilket inte riktigt hanns med på slutet nyss. Kanske kunde du också ge en kort kommentar om tankegången. Du säger ju att ni inte tänker lägga er i. Men tänk om vi alla här i kammaren inte lade oss i fördelningspolitiken i riket! Det är väl också en typ av fördelningspolitik, Åsa Torstensson, att för hela Sverige skapa möjligheter och förutsättningar att blomstra och växa. Jag ser alltså fram emot att du utvecklar ditt svar.

Anf. 31 HANS STENBERG (s):

Herr talman! Åsa Torstensson är besviken över att inte alla här hyllar järnvägen. Men jag gillar järnvägen. Det är därför som jag vill att den ska fungera. Varje vecka åker jag tåg. Tyvärr har vi, framför allt till följd av överbelastning på spåren, situationen att vi har fått längre restid, sämre punktlighet och sämre turtäthet. Så ser det ut.

Det måste vara ganska förvirrande för dem som lyssnar på debatten och som hör Åsa Torstensson påstå att hon har ökat Banverkets anslag med 35 procent. Man kan så klart plocka ut enskilda siffror enskilda år och låtsas att det inte finns någon inflation i landet. Då kan man säkert åstadkomma sådana siffror. Men verkligheten är att man inte ens har inflationsskyddat anslaget.

Jag återkommer lite grann till det som Åsa Lindestam tog upp, nämligen att den förändring i tidtabellen som SJ genomförde vid årsskiftet genomfördes på ett sätt som jag aldrig tidigare under mina 18 år i Sveriges riksdag varit med om. Nästan varje år sker olika tidtabellsförändringar. Det där har alltid skett i samråd eller i varje fall i en dialog med berörda länsstyrelser och kommuner. Men helt plötsligt behövs inte det.

Jag påstår direkt att regeringen som aktiv ägare av SJ har ansvaret att se till att dialogen sköts även fortsättningsvis. Vilka signaler har man fått från regeringens sida när man helt plötsligt överger ett handlingssätt som tillämpats i väldigt många år? Jag skulle vilja höra, Åsa Torstensson, om man har haft någon dialog med SJ om hur det ska jobbas gentemot kommuner och landsting. Det är faktiskt regeringens ansvar.

Jag återkommer också till grundproblemet i hela situationen och till statsrådets svar. Problemet är kapacitetsbristen. Den är det stora grundproblemet. Det som gör mig bekymrad är att regeringens enda svar är avreglering, något som faktiskt riskerar att förvärra situationen. En avreglering är ett hot; därmed kan det bli ännu trängre på spåren. Man får bekymmer med var tågen ska ställas när det blir flera entreprenörer och så vidare; det finns en hel del att fundera på där.

Dessutom har det ju gjorts en utredning innan man genomförde det här. Man har tillsatt en utredare, Jan Brandborn, som själv förespråkar en avreglering av järnvägen. Men också han är oerhört bekymrad över hur regeringen nu vill genomföra detta, nämligen genom att auktionera ut tågslägen. Det gynnar framför allt billiga trafiklösningar och missgynnar bra trafiklösningar. Genom ett auktionsförfarande riskerar man att få en ännu sämre tågtrafik.

Jag slutar med det jag började med: Tågtrafiken är framtidens transportsystem. Vi behöver en mycket väl fungerande tågtrafik. Men då kommer det att krävas ordentliga satsningar på infrastrukturen och också en aktiv styrning från regeringen; annars får vi aldrig det system som vi så väl behöver för framtiden.

Anf. 32 ROLAND BÄCKMAN (s):

Herr talman! Jag tycker inte att jag fick svar på mina frågor som var ganska enkla.

Ökar individens valmöjligheter om man minskar på antalet tågavgångar? Individens valmöjligheter och valfrihet är ju viktigt för ministern.

Och kommer ministern att verka för att det igen kommer att gå tåg till Norrland kvällstid? Svaret på den frågan var att man inte lägger sig i tågtidtabeller. Det måste väl gå att svara på ett annat sätt.

Som flitig tågresenär med Norrland som destination upplever jag i stort sett varje vecka överfulla tåg. Relativt ofta hamnar jag i restaurangvagnen därför att det är enda stället där det finns plats. Men svaret från regeringen i det avseendet är indragning av tåg. Det tycker jag är mycket märkligt.

Jag pratar ofta med personalen på tågen. Man ställer sig ofta undrande till varför ansvarigt statsråd inte ser till att tågtrafiken till och från Norrland fungerar eller till att regeringen inte verkar bry sig angående att avgångar till och från Norrland hela tiden försvinner.

Herr talman! Jag skulle vilja rekommendera statsrådet Torstensson från Centerpartiet att besöka några av de Norrlandskommuner som har drabbats av indragna tåg. Jag tror att det är betydelsefullt att regeringen får klart för sig vikten av en fungerande järnvägstrafik i Norrland och i Norrlands inland, som jag kommer från.

Jag har ytterligare en fråga, en tredje fråga, som jag gärna skulle vilja ha ett svar på: Kommer inom en snar framtid ytterligare ansvar att vältras över på kommunerna när det gäller kommuninvånarnas möjligheter att resa?

Anf. 33 SVEN BERGSTRÖM (c):

Herr talman! Många är engagerade och vill ha en bra tågtrafik. I mitt fall är bakgrunden naturligtvis ett starkt engagemang för miljö och klimat. Dessutom var jag kommunalråd i Hudiksvall åren 1991–1994 i Hudiksvall, då vi fick i gång snabbtågstrafiken mellan Stockholm och Sundsvall. Vi hade projektet SSS, Snabbtåg Stockholm–Sundsvall. Det där lyckades och blev bra. Det har också gett många resenärer, precis som flera talare här har understrukt.

Vi som kommer från trakterna kring Gävleborg och från Västernorrland är naturligtvis oerhört besjälade av att det här får en fortsättning och utvecklas väl. Därför får ministern ursäkta att vi är engagerade. Oavsett om ministern heter Åsa Torstensson eller om ministern heter Ulrica Messing har man givetvis avhållit sig från att detaljstyra SJ. Men vi riksdagsledamöter kan möjligen ta ut svängarna lite extra. Det gör vi också, naturligtvis av omsorg om våra företag, våra kommuner, vår befolkning och våra arbetstillfällen där uppe.

I många år har man egentligen inte underhållit järnvägen så som man skulle ha gjort. Europeiska järnvägsunionen gav ju den socialdemokratiska regeringen bakläxa när det gällde att satsa på underhåll.

Sverige var sämst i Europa på att sköta järnvägar. Det är inte jag som säger det utan Europeiska järnvägsunionen. Hur har vi då satsat? Den tidigare regeringen satsade 5 miljarder kronor i järnvägsinvesteringar år 2006, och den här regeringen satsar 11 miljarder år 2009. Det är en respektabelt ökad satsning, men icke förty måste vi ha en tågtrafik som fungerar väl.

Precis som Hans Stenberg var inne på hade vi en diskussion i trafikutskottet i dag på förmiddagen om hur järnvägstrafiken bör utvecklas och hur den fortsatta avregleringen ska gå till. Det är en fortsättning, den har

pågått i 20 år. Jan Brandborn påminde om att det var ramaskri när man skilde Banverket från SJ. Det kommer aldrig att gå, sade man 1988, eller någonting så där. Många protesterade, men sedan har det varit fortsatt avreglering under den socialdemokratiska regeringen i huvudsak. Nu fortsätter stegen. Men fram tills vi har flera aktörer som kan köra tågen på ett konkurrenskraftigt sätt måste SJ fungera bra.

Det är ingen tvekan, precis som föregående talare har sagt, om att det SJ i dag bedriver är omvänd regionalpolitik. Jag höll på att säga att man saboterar, men man åtminstone underminerar förutsättningarna för näringslivet längs Norrlandskusten att utvecklas när man hastigt och lustigt drar in det sena tåget från Stockholm. Det är fullständigt oacceptabelt. Dessutom gör man det utan dialog med berörda kommuner och näringslivet, utan dialog med de länstrafikbolag som möjligen hade kunnat parera detta genom att sätta in ett anslutande tåg i Gävle som fortsätter norrut mot Söderhamn, Hudiksvall och Sundsvall. Men man pratade inte ens med länstrafikbolagen. Det är bakläxa till vårt statliga tågtrafikbolag SJ. Det har jag också sagt till Jan Forsberg och Ulf Adelson. Så får man inte bedriva verksamheten.

Nu har flera av oss, senast i förra veckan, träffat företrädare för ledningen i SJ och pratat om detta. Man har dessvärre en väldigt motsträvig hållning när det gäller att få tillbaka det sena kvällståget från Stockholm, som faktiskt är av oerhört stor betydelse för näringslivet längs Norrlandskusten och möjligheterna att bedriva verksamhet i Mälardalen och lita på att kunna komma hem också en sen kväll. Att det här sena tåget inte går får till följd att man i stället tar bilen, möjligen en buss, men man åker ute på vägarna i stället. Det är väldigt illa.

Jag vill instämma i att ministern, utan att missbruka sitt ämbete, gärna får hjälpa oss ledamöter att trycka på SJ att ta sitt ansvar på det här området tills vi har en mångfald där även andra aktörer kan bedriva tågtrafik på den här banan.

Anf. 34 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Herr talman! Jag tror att det blir lite förvirrande för er som lyssnar och tittar på debatten. Jag tänker därför upprepa att det här är en debatt om berör en av SJ indragen kvällstur. Regeringen beslutar inte om SJ:s tidtabeller. Jag vill bara göra det klart, däremot är jag ansvarig för att vi har en bra infrastruktur på järnvägen. Det är därför som jag och den här regeringen har lagt sådan kraft på att rusta upp Ostkustbanan i syfte att skapa bättre förutsättningar för en bra järnvägsinfrastruktur.

Med det sagt skulle jag vilja ta upp tråden från Hans Stenberg, som lyfte fram att det är problem på våra spår, det är kapacitetsbrist, och det är det som är problemet för våra pendlare. Men det är trots allt ett fritt tågläge nu. Det finns en fri tågavgång sedan SJ har tagit bort den. Det kan vara så att vid en avreglering finns det någon annan tågoperatör som mycket riktigt ser att det är många som vill åka det sena kvällståget, och det skapar förutsättningar för en ny tågavgång. Det är det som är poängen med att öppna för konkurrens på persontrafik på spår. Man har olika idéer och ser olika resenärers olika behov.

Det är det som är avgörande för mig – resenären i centrum, resenären i fokus. Det är därför som vi ser över hela transportsystemet och involverar kommuner och regioner i syfte att tågen ska fungera, spår ska fun-

gera och att det ska fungera i kombination med andra transportslag och skapa bättre och större regioner så att människor kan bo på ett ställe och pendla till ett annat på ett tryggt, säkert och någorlunda ekonomiskt rimligt sätt.

Det arbetet pågår. Det involverar kommuner och regioner, och det pågår också ett arbete i syfte att vi snart ska kunna öppna för ökad konkurrens på persontrafik på järnväg. Allt detta görs för att möta det ni efterfrågar.

Jag ser att marknaden kan ha olika idéer om hur man kan öka intresset hos fler och fler att ta tåget. Det handlar också om att locka över fler bilälskare, framför allt män, att ta tåget framöver. Då måste vi ha olika idéer från olika tågoperatörer och försöka identifiera den enskilda resenärens kanske unika behov. Då behövs det en mångfald av olika operatörer som kan träda in.

Det är på det sättet, Hans Stenberg, som jag ser möjligheterna att med en öppen marknad skapa förutsättningar till exempel i det tomläge som nu finns, och som du och andra med rätta är frustrerade över, för andra än SJ som är intresserade att köra det kvällståget.

Som sagt kommer vi under hösten att få ett underlag från de samlade trafikverken med ett förslag om ett sammanhållet transportnät i landet. På vilket sätt vi ska göra investeringarna framöver kommer vi att återkomma till.

Anf. 35 ÅSA LINDESTAM (s):

Herr talman! Nu ska vi prata om den där marknaden, ministern. Två av mina vänner som jag träffade i morse jobbar i Gävle. De får kliva på tåget i Ljusnan och åka norrut. Där får de kliva av tåget i ottan och sitta och vänta till 06.25. Marknaden gör att de måste köpa olika tågbiljetter. De har alltså ett länskort för X-tåget som går inom Gävleborg och lite utanför. Sedan måste de köpa ett X 2000-tillägg. Det är marknaden som vill det, för marknaden vill tjäna pengar. Samma marknad gör att om jag tar ett Intercitytåg från Stockholm till Söderhamn är det helt okej med en biljett. Jag kan kliva av i Gävle, jag kan kliva på X-tåget som går i Gävleborg och komma till Söderhamn. Men om jag, med mitt kort, skulle få för mig att åka från Gävle till Söderhamn med samma tåg måste jag lösa en ny biljett. Konstigt, men så är det.

Jag har bråkat om det här under förra perioden, och någon sade till mig: Du får väl fuska. Är det något jag inte vill anklagas för är att fuska. Jag vill inte fuska.

Den här perioden har jag ytterligare ett länskort så att jag kan kliva på båda tågen. Mycket märkligt, tycker jag, men det är marknaden som behöver tjäna pengar, och då ser det ut på det här viset.

Det skulle vara någorlunda tryggt ekonomiskt, säger ministern, men det här tycker jag är lite otryggt och dessutom kostar det pengar för alla som åker, för det är olika system. Det här är någonting som ska in i regeringsbrevet. Det ska vara samma biljetter så att man inte behöver hålla på på det här viset.

Jag hoppas att vi får lämna över de 630 namnunderskrifterna till ministern. Jag vet att vi inte får göra det här i kammaren, men jag hoppas att vi får en stund utanför.

Svar på
interpellationer

Anf. 36 PER SVEDBERG (s):

Herr talman! Jag har hört någon som har sagt ungefär så här i talarstolen hemma: Vojne, vojne! Jag förstår inte riktigt vad ministern säger, om jag ska vara riktigt ärlig.

Först säger Åsa Torstensson att det här är ingenting som regeringen lägger sig i. Tre meningar senare säger hon att det är resenären som ska vara i fokus, man ska göra allt för resenärerna. Det är bra, men lägg dig i då!

Lägg dig i och tala om att vi tycker så här! Vi skulle vilja att ni utformar er trafik så här, för det betyder mycket för Norrland.

Då hamnar vi i den andra diskussionen – de motorälskande bilburna männen. Jag är en sådan. Det största intresse jag har här i livet är motorsport. Jag vill påpeka att vi har en mängd kvinnor som också utövar motorsport och trivs med att köra bil. Men icke förty tar vi ett miljöansvar. Vi värnar också om miljön.

Varför underblåser då inte ministern möjligheten att utveckla resandet? Du har den möjligheten, Åsa Torstensson. Du kan inte säga att du inte ska lägga dig i. Om du säger det lägger du dig platt och kommer sedan med en förklaringsmodell där du säger att det här ska marknaden ta hand om. Då har du lagt dig i. Då har du sagt att marknaden ska ta hand om detta. Vi ska inte ge SJ direktiv eller förutsättningar att kunna lösa detta.

Då blir jag brydd och lite förstämnd, för även vi som bor norr om Gävle har faktiskt behov av att resa. Det är en väldigt viktig tur vi pratar om, men ministern avfärdar den. Skärpning!

Anf. 37 HANS STENBERG (s):

Herr talman! Jag konstaterar att jag inte har fått något svar från statsrådet på frågan om vilka signaler regeringen har gett till SJ när det gäller att hålla en dialog med länsstyrelser, berörda kommuner och näringsliv när man ändrar tidtabellen. Vad är det som har hänt som gör att man helt plötsligt frångår en gammal beprövad arbetsmodell?

Sedan säger Åsa Torstensson att man nu planerar att låta kommuner och landsting vara med och finansiera den här typen av kollektivtrafik. Det känns oerhört positivt för en Sundsvallsbo som nyss har varit med om att kommunen har beslutat att gå in med 250 miljoner för att få till stånd ett statligt vägprojekt och som nu dessutom kommer att få ta över ansvaret för Midlanda flygplats. Ett av grundmotiven till att den inte behövs ur ett nationellt perspektiv är att man har bra järnvägsförbindelser. Jag konstaterar att med regeringens nuvarande investeringstakt på Ostkustbanan kommer vi inte att ha någon väl fungerande tågtrafik på den sträckan de närmaste 20 åren i varje fall.

Som jag sade förut: Avregleringen tycks vara regeringens patentrösning. Jag ser en stor risk med det här, för det finns inte förutsättningar för att få till stånd en fungerande marknad. Det måste det finnas om man ska avreglera. Det är brist på spår, och det är till och med brist på el till tågen som ska gå där.

Dessutom tänker regeringen införa ett nytt system som faktiskt inte är provat någonstans i världen som det ser ut nu, samtidigt som man tänker slå ihop Banverket och Vägverket och skapa en helt ny myndighet som

ska administrera denna helt nya ordning. Det är en jätterisk att det blir kaos i tågtrafiken i stället för en bättre fungerande trafik.

Prot. 2008/09:111
5 maj

Anf. 38 SVEN BERGSTRÖM (c):

Herr talman! Det blir en bli lite blandad debatt om allt från avreglering och hur den ska utformas till tidtabeller på Ostkustbanan. Vi får väl återkomma i fråga om hur avregleringen ska fortgå.

I den delen delar jag väldigt starkt Åsa Torstenssons uppfattning att mångfald på spåret styrker järnvägstrafiken. Det finns många lysande exempel på detta. När SJ inte klarade av att köra nattågstrafiken på Norrland för några år sedan, för övrigt under den socialdemokratiska regeringen, gick Tågkompaniet in och visade att det gick jättebra, med högre kvalitet, bättre tidtabeller och så vidare.

När SJ körde trafiken på västkusten och sade att det här klarar vi inte längre och lämnade över till ett bolag som heter Sydvästen blev det så småningom ett nytt synsätt hos SJ. När Sydvästen klarade det räknade SJ en gång till och kom fram till att man nog också kunde köra med lönsamhet.

Det bästa med avreglering är alltså att SJ har upptäckt kunden och resenärerna och blivit kundorienterade. Det tycker jag är utomordentligt bra.

Men till dess att vi har fler aktörer som kör på spåren, till dess att någon får köra också på ostkusten där SJ har ensamrätt, måste vi sätta press på SJ. Det gör vi med en sådan här debatt. Regeringen kan göra det ännu mer kraftfullt genom ägardirektiv och på annat sätt; oavsett om bolagen heter SJ eller Vattenfall är det en av statens roller.

Det som är så oförklarligt är att SJ inte inser att om man drar ned på ambitionerna och förändrar och försämrar tågtidtabellerna lär sig människor snabbt att hitta andra resmönster. Man tar bilen, man löser det på annat sätt, och det tar lång tid att återskapa de goda vanorna att faktiskt åka kollektivt när den möjligheten finns. Därför är det så oerhört olyckligt att SJ inte bara försämrar tidtabellerna – det tar nu 15 minuter längre mellan Sundsvall och Stockholm – utan också drar in vissa förbindelser.

Jag hoppas att den här debatten på något sätt kan bidra till att SJ snabbt funderar på om det ändå inte vore klokt att återuppta den viktiga trafiken som gör att man kan ta sig från huvudstaden norrut på ett bättre sätt.

Anf. 39 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Herr talman! Det här är kanske en lite knepig debatt för er som tittar och funderar på var fokus är någonstans. Jag vill återkomma till att när det handlar om att stärka tågtrafiken i landet skapar den här regeringen nya resurser till Banverket, allt i syfte att möta det Hans Stenberg efterlyser: att stärka kapaciteten på de spår vi har. Det smartaste, snabbaste och billigaste är att sköta drift och underhåll, men det har ni underlåtit att göra under alla era tolv år.

Nu tillför vi nya pengar direkt till Ostkustbanan i syfte att precis den tågsträcka vi nu diskuterar ska bli mer tillförlitlig och få bättre kapacitet. Detta kritiserar Hans Stenberg. Jag förstår det inte. Det kan bli en lite stökig debatt för många.

Svar på
interpellationer

Den andra ingången är att regeringen är ansvarig för att SJ lägger ned ett antal tågavgångar. Så är det naturligtvis inte. Däremot skapar vi förutsättningar genom att vi har lagt fram ett förslag till riksdagen om att öppna upp så att det finns möjlighet för fler operatörer att till exempel möta de resenärer som på Ostkustbanan i dag är så frustrerade över att SJ har valt bort en sen avgång, och faktiskt fylla på med en ny avgång. Vi skapar kreativitet hos fler tågoperatörer. Vi har ju olika resenärer runt omkring i det här landet som är intresserade av att åka tåg.

På det sättet skapar vi bra förutsättningar, även om vi har oerhört mycket kvar att göra vad gäller rena investeringar runt om i landet. Det arbetet pågår nu, och vi kommer att återkomma till det i andra situationer.

Överläggningen var härmed avslutad.

5 § Svar på interpellation 2008/09:436 om svenskt utvecklingsarbete med El Salvador

Anf. 40 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m):

Herr talman! Hans Linde har frågat mig vilka konkreta initiativ jag avser att ta för att Sverige ska stödja arbetet med att bekämpa fattigdomen samt stärka demokratin och respekten för mänskliga rättigheter i El Salvador.

Vidare har Hans Linde frågat vilka initiativ jag avser att ta för att Sverige ska bibehålla och utveckla sin relation till El Salvador och vilka initiativ jag avser att ta för att klargöra formerna för en framtida aktörssamverkan mellan El Salvador och Sverige.

Låt mig inleda med att säga att det är glädjande att de parlaments- och presidentval som ägt rum i El Salvador under januari och mars månad i år förlöpte väl. Valen var ett viktigt steg i konsolideringen av demokratin i landet och ett tydligt steg framåt i fredsprocessen.

Valen övervakades av nationella och internationella valobservatörer, däribland en mission från EU som Sverige bidrog till med två valobservatörer. Genom att ha en valobservatörsmission på plats i landet kunde EU bidra till genomförandet av fria och rättvisa val. Dessutom kunde EU på nära håll följa hur de demokratiska institutionerna klarar av att hantera valprocessen samt få en bättre inblick i stämningen i landet både inför, under och strax efter valen. På så sätt kan vi också identifiera eventuella svagheter i institutionerna och verka för att EU-biståndet hjälper till att stärka dessa institutioner.

Utfasningen av det svenska utvecklingsarbetet med El Salvador påbörjades redan 2001 och det begränsade samarbetet som fortfarande finns kommer att vara avslutat vid utgången av 2009 – detta som ett led i det fokuseringsarbete som regeringen har initierat vad gäller antalet samarbetsländer inom biståndet. El Salvador har inte identifierats som ett av de länder med vilka Sverige ska arbeta proaktivt med biståndsfinansierad aktörssamverkan. Våra relationer med El Salvador och vårt bidrag till fattigdomsbekämpning och stärkandet av demokratin sker på andra sätt.

Låt mig här redogöra för några av de sätt på vilka Sverige bidrar till utveckling och stabilitet i El Salvador.

Sverige bidrar med medel till EU:s utvecklingssamarbete med El Salvador. Vi har möjlighet att lämna synpunkter på biståndets inriktning och implementering i EU-kommissionens strategiprocesser och årliga handlingsplaner. I El Salvador ska EU-biståndet under strategiperioden 2007–2013 bland annat verka för att stärka demokratin, bidra till god samhällsstyrning och ökad respekt för mänskliga rättigheter samt stödja El Salvador i dess ekonomiska utveckling, bland annat genom att främja handelsutbytet med EU.

Sverige har varit pådrivande i att förhandlingar om ett associeringsavtal mellan EU och Centralamerika ska inledas. Förhandlingarna påbörjades 2007 och kommer förhoppningsvis att kunna avslutas inom det närmaste året. Det associeringsavtal som förhandlas innehåller tre pelare – handel, politisk dialog och utvecklingssamarbete. I dessa förhandlingar betonar Sverige vikten av att ge samtliga tre pelare lika stor vikt samt att det slutgiltiga avtalet måste ta hänsyn till de asymmetrier som finns mellan EU och Centralamerika. Avtalet kommer också att främja den regionala integrationen i Centralamerika vilket inte bara är positivt ur ett ekonomiskt perspektiv utan också kan bidra till fördjupat samarbete inom sådana frågor som är viktiga i regionen, såsom miljö och klimat och organiserad brottslighet.

Sverige har ett regionalt utvecklingssamarbete med Centralamerika. Inom ramen för detta stöder Sverige bland annat ett regionalt arbete, som samordnas av Unifem, för ekonomisk utveckling, kvinnors sysselsättning och roll i den ekonomiska utvecklingen och fattigdomsbekämpning. Syftet är att de kvinnoministerier och motsvarande myndigheter som finns i Centralamerika ska ha en gemensam agenda för kvinnors ekonomiska rättigheter och deltagande. Det är i sig också ett stöd till regional integration.

Sverige bidrar slutligen även med medel till och i utformningen av utvecklingsprogram inom FN:s och andra multilaterala organ som bland annat når El Salvador.

Anf. 41 HANS LINDE (v):

Herr talman! Jag vill inleda med att tacka biståndsministern för svaret. Bakgrunden till dagens interpellationsdebatt är att jag själv deltog som valobservatör vid presidentvalet i El Salvador den 15 mars. Dock kan jag tillägga att jag inte var en av de två som hade utsänts av regeringen, utan jag åkte på eget initiativ.

När jag landade i San Salvador, huvudstaden, möttes jag av en oerhört stark oro bland många människor – en stark oro över att valet skulle svärtas ned av fusk. Det är uppenbart för oss som var på plats att det också gjordes försök att med fusk, hot och olika former av skrämselfpropaganda påverka valutgången i presidentvalet.

Dessa försök till fusk kunde dock avvärjas. Jag kan säga själv efter att ha besökt fem stycken olika vallokaler i San Salvador på valdagen att jag inte kan beskriva valet som någonting annat än en demokratins folkfest. Detta presidentval var på många sätt ett historiskt val för El Salvador. Det innebar det första regeringsskiftet sedan fredsavtalet 1992. Högerpar-

tiet Arenas 20-åriga tid vid makten bröts, och landet fick sin första väns-terpresident någonsin genom Mauricio Funes.

Att ett land som El Salvador med sin historia av ett blodigt inbördes-krig mellan 1980 och 1992 med dödsskvadroner, tusentals politiska mord och försvinnanden kan genomföra ett demokratiskt och fredligt rege-ringsskifte tycker jag inte bara ger hopp för El Salvador utan för alla länder runt om i världen som i dag härjas av krig och djupa motsättning-ar.

Men El Salvador står inför enorma utmaningar, vilket är tydligt när man har besökt landet. Samtidigt som landet är ett av de rikaste i Centra-lamerika är ojämlikheten bland de största i världen. Långt ifrån alla sal-vadoraner har rätt till utbildning och hälsovård. Man räknar i dag med att drygt en femtedel av landets befolkning är analfabeter. 37 procent lever i fattigdom, enligt UNDP. De demokratiska institutionerna är fortfarande djupt politiserade och svaga. De fackliga rättigheterna och organisations-friheten är starkt begränsade, i synnerhet i de ekonomiska frizonerna där tusentals salvadoraner arbetar. Polisen har ett oerhört svagt förtroende, i synnerhet bland arbetare, fattiga och ungdomar efter det att polisen i årtal har satsat på en mycket repressiv strategi. Den kallas Super mano dura, eller den superhårda näven på svenska.

Vad som var uppenbart för mig när jag besökte El Salvador var att behoven är stora, men också möjligheterna. Därför känner jag en viss sorg över att Sverige har valt att avveckla sitt utvecklingsarbete med El Salvador och att det kommer att avvecklas just i år.

Det är egentligen inte speciellt märkligt att det sker en förändring när det kommer till vilka länder som Sverige samarbetar med eller på vilka sätt biståndsrelationerna ser ut. När länder i syd utvecklas och förändras utvecklas och förändras också våra relationer. Men i och med bistånds-ministerns svar i dag är det uppenbart att det här inte handlar om några förändrade relationer. Det handlar om avslutade relationer – kapade relati-oner.

När biståndsministern presenterade sin landfokusering i augusti 2007, som innebar att bland andra El Salvador tillsammans med 36 andra län-der skulle få se sitt bistånd från Sverige fasas ut skrev biståndsministern följande på DN Debatt: På olika sätt ska Sverige bibehålla och utveckla relationer med länder där utvecklingssamarbetet fasas ut.

Jag kan faktiskt inte i dag se hur biståndsministerns ord 2007 på nå-got sätt har omsatts i en reell politik. När vi ser det svar som vi har fått i dag är det uppenbarligen så att relationerna inte kommer att bibehållas eller utvecklas eftersom Sverige och den borgerliga regeringen inte på något sätt är beredda att finansiera ytterligare samarbete mellan Sverige och El Salvador, vare sig bilateralt eller på aktörsnivå.

Jag skulle vilja att biståndsministern förklarar och motiverar beslutet. Varför ska det svenska utvecklingssamarbetet i El Salvador helt och hållet avbrytas utan att det ersätts med någonting annat? Varför är den svenska borgerliga regeringen i dag inte beredd att på något sätt finansi-era eller stödja samverkan mellan svenska och salvadoranska aktörer i framtiden?

Anf. 42 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m):

Herr talman! Jag tackar Hans Linde för interpellationen. Jag tycker att det är bra att vi diskuterar den utveckling som vi ser i Latinamerika där det, precis som Hans Linde sade, har funnits mycket problem med inbördeskrig, väpnat våld och oroligheter. Men vi har också sett en överlag positiv utveckling där regeringar nu väljs demokratiskt, förutom på Kuba, och där det finns en demokratiseringsprocess, vilket inte minst valen i El Salvador visade.

Interpellanten talade om en demokratins folkfest. Valet ledde verkligen till ett regeringsskifte. Den nya regeringen kommer antagligen nu att mötas av rätt så stora problem, inte minst givet den ekonomiska krisen men också beroende på det långa regeringsinnehavet som det tidigare partiet har haft.

Det här är någonting som vi naturligtvis följer, men det betyder inte att Sverige självt har bilaterala biståndsrelationer med varje land som är intressant eller som genomgår förändringar på det ena eller andra sättet. Vi har inte alls kapade relationer. Redan 2001 påbörjades den biståndsutfasning som jag har fullföljt.

Men El Salvador får fortfarande ta emot en hel del bistånd via Europeiska unionen och via multilaterala organisationer där Sverige många gånger är en stor finansiär. Det handlar också om att vi ska få ett effektivare bistånd. Jag hoppas nu, givet den utveckling vi ser i El Salvador, att handeln och det engagemang som på många andra sätt finns i Sverige för inte minst El Salvador ska fortsätta. Jag har också märkt bland enskilda organisationer att det fortfarande finns resurser kvar. Jag hoppas att Sverige nu i enlighet med överenskommelser internationellt, Parisdeklaration och annat, ser till att fokusera på färre länder och ett mindre antal sektorer. Det är någonting som vi hoppas ska bidra till biståndets effektivitet och kvalitet.

Därför kommer jag inte med några mer biståndspengar i dag till El Salvador än via de kanaler som vi redan har. Engagemanget är stort, inte minst givet de olika avtal som vi vill skapa mellan länder i regionen. Men det handlar också om att se till att EU utvecklar sina relationer med bland andra El Salvador och dess grannländer.

Jag vänder mig verkligen mot detta med kapade relationer, och jag vänder mig också mot att de enda relationer vi skulle kunna ha är de biståndsfinansierade. Låt oss nu hoppas att det förtroende och åtnjutande som bland andra Sverige och många svenskar har i El Salvador på rätt sätt kan ta oss vidare trots att vi inte längre har bilateralt bistånd efter utgången av det här året.

Anf. 43 HANS LINDE (v):

Herr talman! Det är glädjande att även en moderat biståndsminister säger att utvecklingen i Latinamerika överlag är en positiv utveckling. När jag står i den här talarstolen och säger sådana saker brukar företrädare för alliansen fräsa och komma med olika okvädingsord riktade mot mig. Det är positivt att biståndsministern åtminstone håller med om att det i grunden är en positiv utveckling i Latinamerika.

Jag tycker inte att det är fel med landfokuseringen och att Sverige ska gå från att ha bilaterala biståndsrelationer med 70 länder till att ha det med 33 länder. Det underströk jag också i mitt tidigare inlägg. Men det handlade inte om att vi ska kapa några förbindelser, utan de ska förändras och utvecklas. Vi ska gå från ett bilateralt samarbete över till andra former av aktörssamarbete, samarbete mellan svenska myndigheter, högskolor, universitet, frivilligorganisationer, kommuner och landsting och deras motparter i utvecklingsländerna. Det är den utvecklingen som vi hade trott att vi skulle få se med landfokuseringen. Vi hade trott att vi skulle gå från bilateralt samarbete till nya former av samarbete. Men vi ser att det trots allt inte blir så många nya former över huvud taget.

Jag har försökt att läsa biståndsministrarnas svar och se vad Sverige konkret ska göra framöver när det gäller relationerna till El Salvador. Vad är det som ska ersätta de bilaterala relationerna? Det står att vi har möjligheter att lämna synpunkter på biståndets inriktning och implementering i EU-kommissionens strategiprocesser och årliga handlingsplaner.

Ska man vara diplomatisk kan man prata om en radikal ambitions-sänkning, men jag tror faktiskt att vi ska vara ärliga och säga att det här handlar om stängda dörrar. Det handlar om kapade relationer. Det är en utveckling som jag tycker är oerhört beklämmande.

Jag står inte här och hävdar att vi ska ge bistånd till vartenda land i fortsättningen. Det finns länder där det var relevant och riktigt att fasa ut biståndet. Men Sverige har på många sätt unika relationer till ett land som El Salvador. Vi har en unik position i El Salvador. Det handlar om det svenska utvecklingssamarbetet, och det handlar minst lika mycket om de tusentals salvadoraner som kom till Sverige som flyktingar under inbördeskriget. Det handlar om den starka solidaritetsrörelse som vi har haft i Sverige, och som fortfarande finns i Sverige, med El Salvador. Jag tror knappast att jag var den enda i min generation som växte upp med författaren Monica Zaks barn- och ungdomsböcker om just inbördeskriget i El Salvador och hur det drabbade barn och unga.

Nu skulle vi ha en möjlighet att fullfölja dessa goda och djupa relationer. De här två valen som har genomförts, först till parlamentet och därefter presidentvalet nu senast i mars, har medfört att ett möjligheter-nas fönster har öppnats. Det finns möjligheter till djupgående reformer. Dessa reformer skulle bidra till att respekten för de mänskliga rättigheterna skulle stärkas, att man skulle konsolidera demokratin i landet och att man skulle kunna bekämpa fattigdomen och landets enorma klyftor. Men om El Salvador ska kunna klara av det behöver man omvärldens stöd, i synnerhet nu i en tid av hård ekonomisk kris som kommer att slå oerhört hårt mot Centralamerika, precis som biståndsministern sade.

När jag var på plats i El Salvador frågade jag flera salvadoraner vad de tyckte att Sverige kunde göra. Jag frågade tunga företrädare för FMLN, vänsterpartiet, Arena och vanliga salvadoraner. Jag fick en uppsjö med tankar och idéer om hur Sverige skulle kunna spela en positiv roll. Det handlade om att vi kunde stötta och utveckla landets institutioner, till exempel valmyndigheten, skatteverket och polisen. Det handlade också om att man ville ha hjälp och rådgivning för att utveckla sin jordbrukssektor och ta till vara sina naturresurser på ett hållbart sätt.

Därför tycker jag att det finns oerhört goda förutsättningar för nya former av aktörssamarbeten. Det finns ett stort utrymme för att svenska

myndigheter, organisationer, högskolor och så vidare skulle kunna gå in och spela en positiv roll i El Salvador. Trots det väljer regeringen att inte finansiera en fortsatt sådan samverkan. Jag tycker fortfarande inte att jag har fått ett rimligt svar i fallet El Salvador. Varför väljer man att avbryta det här samarbetet? Varför väljer man att inte finansiera fortsatta förbindelser?

Anf. 44 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m):

Herr talman! Jag tillhör dem som hävdar att det är en utveckling när vi ser att antalet inbördeskrig och det väpnade våldet delvis har minskat och att det är mer av fria val, demokrati, handel och utveckling, och flera länder i Latin- och Centralamerika har blivit medelinkomstländer även om det finns enorma fattigdomsfickor och stora behov kvar.

För att öka effektiviteten och kvaliteten i det svenska biståndet har vi fokuserat och arbetat mer multilateralt. Sverige kan och ska inte göra allt överallt, för då blir det ingenting. El Salvador är ett av de länder där det redan fanns fattade de facto-beslut men där vi valde att fullfölja utfasningen av det svenska bilaterala biståndet.

Jag är tacksam för de förslag som Hans Linde nu kommer med, till exempel inom det arbete med en regional strategi som vi gör. Sverige arbetar till exempel med Centralamerika inom ramen för Unifems arbete med att stärka kvinnors ekonomiska utveckling och fattigdomsbekämpningen. Där skulle vi mycket väl kunna påverka och se till att detta i ökande grad används för landsbygdsutveckling och kvinnors roll som företagare. Det är inte alls omöjligt.

Genom EU-samarbetet har vi också arenor. Under den strategiperiod där EU har sitt utvecklingssamarbete, 2007–2013, inriktas det väldigt tydligt på institutionsuppbyggnad, att stärka de demokratiska institutionerna, att åstadkomma en bättre samhällsstyrning och en ökad respekt för mänskliga rättigheter. Inom ramen för detta kan vi påverka.

Jag slår mig inte för bröstet och framhäver mig själv och säger att jag ger allting för El Salvador. Jag vill visa att vi har möjligheter att påverka här. Vi använder de möjligheterna. Vi tycker i allt väsentligt att det arbete som till exempel EU gör går i rätt riktning givet att man också tittar på andra vägar, handelsavtal och starkare regional integration. Det gäller att se till att relationerna med USA fortsätter att utvecklas. Det finns goda möjligheter för oss att påverka både politiskt och ekonomiskt, men vi fjärrar oss lite från detta att allt ska vara biståndsfinansierat. Det är inte heller vad Hans Linde påstår.

Vi har också valt det selektiva samarbetet för ett fåtal länder. Där har vi fasat ut det traditionella bilaterala biståndet och gått in med mer selektivt samarbete. Det stämmer att vi har valt att inte ha med El Salvador bland de länderna. Det beror lite grann på att vi har haft en omfattande urvalsprocess. Vi har satt upp olika kriterier. Det handlar i stället om länder som till exempel Botswana, Namibia och Indien där vi kommer att ha ett selektivt samarbete med aktörssamverkan.

Jag känner mig rätt trygg med att vi genom multilaterala kanaler, genom Europeiska unionen och genom de kontaktnät och vägar som finns mellan Sverige och El Salvador grundade på personligt utbyte under ett antal år då Sverige stöttade El Salvador under inbördeskriget kan dra nytta av detta. Det kan delvis finansieras via biståndet genom de enskilda

organisationer, men man kan också hitta möjligheter att stärka banden på kulturens område, på handelsområdet och på väldigt många andra områden. Det gör vi också med många andra länder som utvecklas och som det går bra för.

Anf. 45 HANS LINDE (v):

Herr talman! Jag vill tacka biståndsministern för den här debatten och för att ha fått möjlighet att diskutera de här frågorna med statsrådet. Även om det har framgått att jag inte har varit helt nöjd med svaret hoppas jag trots allt att biståndsministern tar med sig några av de goda tankar från många av de salvadoraner som jag mötte när jag var på plats i El Salvador och som jag vidarebefordrar.

Biståndsministern pratar ofta om effektivitet när det gäller biståndet. Det är välkommet på flera sätt. Men frågan är om det verkligen är ett effektivt sätt att använda svenska biståndsmedel att avsluta i förtid. Jag tycker faktiskt inte att man fullföljer hela arbetet. Man har lagt ned hundratals miljoner i bistånd till ett land, och när man börjar närma sig målet väljer man att fasa ut och lägga ned. Det är lite som att springa ett maratonlopp, men när man börjar se målgången lägger man av. Jag tycker inte att det här kan beskrivas som ett effektivt sätt att använda svenska biståndsmedel. Ett effektivt sätt skulle vara att fullfölja arbetet, se till att demokratin konsoliderades, att respekten för de mänskliga rättigheterna stärktes och att de enorma klyftorna i El Salvador minskade.

Det här handlar tyvärr inte bara om El Salvador. Under hela den borgerliga regeringens tid vid makten har förbindelserna med Latinamerika nedprioriterats. Man har stängt ambassaden i Managua. Det återstår att se om det eventuellt blir fler ambassadstängningar i Latinamerika. Man har valt att avsluta det svenska biståndet inte bara till El Salvador utan också till Nicaragua, Chile, Peru, Honduras och Haiti.

Trots att vi har en biståndsminister, en utrikesminister och en handelsminister som inte direkt är kända för att vara flygrädda är det inte så att flygen har gått i skytteltrafik till Latinamerika. Det är uppenbart att just Latinamerika som kontinent i sin helhet har placerats väldigt långt ned, om inte allra längst ned, på den borgliga regeringens prioriteringslista när det gäller utvecklings- och biståndspolitiken. Det innebär att de historiska banden kapas, djupa relationer överges och förtroenden bränns upp. Det är en utveckling som jag djupt beklagar och som jag har all anledning att återkomma till här i kammaren.

Anf. 46 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m):

Herr talman! Jag tycker att Hans Linde tar upp intressanta resonemang om vad vi ska använda biståndet till. Hur ska vi bidra till utveckling i världen? Det fokus som vi har i det svenska biståndet i dag är extremt inriktat på fattigdomsbekämpning. Vi har inte oändliga resurser, utan vi måste ge biståndet dit där det gör allra störst nytta. I det arbetet tog jag mig an en landfokusering som gav det resultatet att vi har fått ett ökat fokus på Afrika där merparten av de allra fattigaste fattiga finns. Även om det finns fickor i andra delar av världen har det ändå blivit en medveten prioritering just av fattigdomsbekämpningen i Afrika. Det är ingenting som jag skäms över, men det stämmer att det är en konsekvens av att många länder i Centralamerika är medelinkomstländer, och vi har

börjat fasa ut. Men det betyder *inte* att vi överger dem. Det är en annan fas, och det är fortsatt stora biståndsflöden som går genom multilaterala kanaler där EU fortfarande är väldigt närvarande och där vi också kan använda EU:s många andra instrument för att stärka integration och samarbete.

Det här är ett sätt att få ett mer tydligt bistånd. Jag tycker att det är intressant ändå att fundera på hur vi har strategier för att fasa ut biståndet. Ett av mina dilemman, Hans Linde, är just att det är ett extremt fokus på fattigdomsbekämpning. Jag har försökt vara trovärdig mot detta, och då är det inte så att vi ställer länder mot länder. Vi har sett på var behoven är som störst och var Sverige gör bäst nytta som bilateralt land och kan påverka. Då har det blivit färre länder, en bättre fokusering för bättre resultat och ökade krav på multilateralerna.

Det ställer högre krav på mig att se hur pass framgångsrikt FN-systemet är och hur pass duktigt EU är på att jobba med rättsstatsbyggande på ett bra sätt i många av de här länderna som vi nu har berört. Där finns det säkert mer att göra.

Jag medger att jag under min tid som biståndsminister bara har varit en enda gång i regionen. Det var mycket i syfte att inte bara se specifikt vad Sverige gör nu utan också se hur vi kan stötta länder i deras utveckling och använda de multilaterala kanalerna ännu mer effektivt.

Överläggningen var härmed avslutad.

6 § Svar på interpellation 2008/09:461 om helikopterenhet till Afghanistan

Anf. 47 Försvarsminister STEN TOLGFORS (m):

Herr talman! Allan Widman har frågat mig vilka åtgärder jag ämnar vidta för att verkställa beslutet om en helikopterenhet till den svenska insatsen i Afghanistan under 2009.

Regeringen upplyste i propositionen *Fortsatt svenskt deltagande i den internationella säkerhetsstyrkan i Afghanistan* om att det svenska bidraget framöver även skulle komma att bestå av en helikopterenhet med sjukvårdstransportförmåga. Det är regeringens ambition att detta ska kunna göras så snart som möjligt. Redan i samband med det sammansatta utrikes- och försvarsutskottets behandling av propositionen kunde det emellertid konstateras att den avsedda helikopterenheten skulle komma att försenas avsevärt.

Förseningen beror på att helikopterbataljonen är inne i en omställningsperiod där personaltillgången, personalens utbildningsstatus och materielens status i nuläget inte medger att en helikopterenhet sänds till Afghanistan. En insats kan därför bli verklighet först så snart en sådan enhet är utrustad och utbildad för ändamålet. Helikopter 10 B är det enda system som har utrustats för uppgiften. Innan konstruktionsproblemen i systemet är åtgärdade och personalen är färdigutbildad finns det av naturliga skäl ingen helikopterenhet att skicka.

Ett utnyttjande av helikopter 4 innebär inte en möjlig lösning i det omedelbara perspektivet. Det bedrivs ingen verksamhet med helikopter 4 i dag. Det innebär dels att det inte finns någon utbildad personal, dels att

materielen inte är i stånd att användas. Därutöver saknar helikopter 4 utrustning som är av betydelse vid insatser av den förevarande karaktären.

Den successiva uppbyggnaden av Försvarmaktens helikopterkapacitet är en högt prioriterad fråga för regeringen. Av den anledningen tillsatte regeringen den 18 december 2008 en särskild utredare för att se över hur förmågan att understödja Försvarmaktens insatsförband med helikoptrar ska bibehållas respektive förbättras. Utredaren ska presentera en delrapport om helikopter 4 den 30 juni i år. Därefter kommer regeringen att ta ställning till detta helikoptersystem. Slutrapporten kommer att presenteras den 1 mars 2010.

Herr talman! För protokollet: Allan Widman har inte möjlighet att närvara i den här debatten av viktiga personliga skäl.

Då Allan Widman, som framställt interpellationen, anmält att han var förhindrad att närvara vid sammanträdet förklarade förste vice talmannen överläggningen avslutad.

7 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades
Motioner
2008/09:Fi21–Fi23 till finansutskottet
2008/09:Ju25 till justitieutskottet
2008/09:Fi20 till finansutskottet
2008/09:Sk19 till skatteutskottet

EU-dokument
KOM(2009)175 till civilutskottet

8 § Förnyad bordläggning

Föredrogs och bordlades åter
Utrikesutskottets betänkande 2008/09:UU10
Utrikesutskottets utlåtande 2008/09:UU17
Justitieutskottets betänkande 2008/09:JuU25
Skatteutskottets betänkande 2008/09:SkU35
Socialutskottets betänkande 2008/09:SoU23
Skatteutskottets betänkanden 2008/09:SkU29 och SkU34
Justitieutskottets betänkanden 2008/09:JuU27 och JuU26

Anmäldes och bordlades

Motioner

med anledning av prop. 2008/09:100 2009 års ekonomiska vårproposition

2008/09:Fi25 av Mona Sahlin m.fl. (s)

2008/09:Fi26 av Lars Ohly m.fl. (v)

2008/09:Fi27 av Peter Eriksson m.fl. (mp)

med anledning av prop. 2008/09:182 Beskattning av utomlands bosatta artister, m.fl.

2008/09:Sk20 av Leif Pagrotsky och Lars Wegedal (s)

med anledning av prop. 2008/09:184 Ekonomiska villkor för ledamöter av Europaparlamentet

2008/09:K8 av Marianne Berg m.fl. (v)

med anledning av skr. 2008/09:101 Årsredovisning för staten 2008

2008/09:Fi24 av Thomas Östros m.fl. (s)

Konstitutionsutskottets betänkande

2008/09:KU24 Offentlighets- och sekretesslag

Trafikutskottets betänkande

2008/09:TU17 Vissa ändringar i lagen om elektronisk kommunikation

Socialförsäkringsutskottets betänkanden

2008/09:SfU10 Vissa frågor om vårdnadsbidrag m.m.

2008/09:SfU11 Trygghetssystemen utomlands

2008/09:SfU12 Ändring av vissa övergångsbestämmelser

Socialutskottets betänkanden

2008/09:SoU20 Barnrättspolitik – förenklad beredning

2008/09:SoU24 Läkemedelsfrågor

Kulturutskottets betänkande

2008/09:KrU8 Statens stöd till idrotten

Finansutskottets betänkande

2008/09:FiU25 Statlig förvaltning

Försvarsutskottets betänkande

2008/09:FöU11 Ändrad tidpunkt för signalspaning i kablar

10 § Anmälan om fråga för skriftligt svar

Anmäldes att följande fråga för skriftligt svar framställdes

den 5 maj

2008/09:897 Inresetillstånd till Gaza

av *Anita Brodén* (fp)

till statsrådet *Gunilla Carlsson* (m)

Frågan redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 12 maj.

11 § Anmälan om skriftligt svar på fråga

Anmäldes att skriftligt svar på följande fråga inkommit

den 5 maj

2008/09:871 IT-säkerhet inom myndigheter och kommuner

av *Désirée Liljevall* (s)

till statsrådet *Åsa Torstensson* (c)

Svaret redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 12 maj.

12 § Kammaren åtskildes kl. 16.04.

Förhandlingarna leddes av förste vice talmannen.

Vid protokollet

KARI HASSELBERG

/Eva-Lena Ekman

1 § Justering av protokoll.....	1
2 § Svar på interpellationerna 2008/09:438, 444, 445 och 465 om studentinflytande	1
Anf. 1 Statsrådet LARS LEIJONBORG (fp)	1
Anf. 2 MARIE GRANLUND (s)	2
Anf. 3 BERIT HÖGMAN (s)	3
Anf. 4 TONE TINGSGÅRD (s).....	4
Anf. 5 Statsrådet LARS LEIJONBORG (fp)	5
Anf. 6 MARIE GRANLUND (s)	6
Anf. 7 BERIT HÖGMAN (s)	7
Anf. 8 TONE TINGSGÅRD (s).....	8
Anf. 9 LENNART HEDQUIST (m).....	9
Anf. 10 Statsrådet LARS LEIJONBORG (fp).....	10
Anf. 11 MARIE GRANLUND (s)	11
Anf. 12 BERIT HÖGMAN (s)	11
Anf. 13 TONE TINGSGÅRD (s).....	12
Anf. 14 LENNART HEDQUIST (m).....	12
Anf. 15 Statsrådet LARS LEIJONBORG (fp).....	13
3 § Svar på interpellation 2008/09:467 om post- och betalservice i glesbygd	13
Anf. 16 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	13
Anf. 17 LISELOTTE OLSSON (v).....	14
Anf. 18 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	15
Anf. 19 LISELOTTE OLSSON (v).....	16
Anf. 20 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	17
Anf. 21 LISELOTTE OLSSON (v).....	17
Anf. 22 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	18
4 § Svar på interpellationerna 2008/09:477, 481 och 482 om trafiken på Ostkustbanan.....	18
Anf. 23 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	18
Anf. 24 ÅSA LINDESTAM (s).....	19
Anf. 25 PER SVEDBERG (s)	20
Anf. 26 HANS STENBERG (s)	21
Anf. 27 ROLAND BÄCKMAN (s).....	22
Anf. 28 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	23
Anf. 29 ÅSA LINDESTAM (s).....	24
Anf. 30 PER SVEDBERG (s)	25
Anf. 31 HANS STENBERG (s)	26
Anf. 32 ROLAND BÄCKMAN (s).....	26
Anf. 33 SVEN BERGSTRÖM (c).....	27
Anf. 34 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	28
Anf. 35 ÅSA LINDESTAM (s).....	29
Anf. 36 PER SVEDBERG (s)	30
Anf. 37 HANS STENBERG (s)	30
Anf. 38 SVEN BERGSTRÖM (c).....	31

Anf. 39 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	31
5 § Svar på interpellation 2008/09:436 om svenskt utvecklingssamarbete med El Salvador	32
Anf. 40 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m).....	32
Anf. 41 HANS LINDE (v).....	33
Anf. 42 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m).....	35
Anf. 43 HANS LINDE (v).....	35
Anf. 44 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m).....	37
Anf. 45 HANS LINDE (v).....	38
Anf. 46 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m).....	38
6 § Svar på interpellation 2008/09:461 om helikopterenhet till Afghanistan	39
Anf. 47 Försvarsminister STEN TOLGFORS (m).....	39
7 § Hänvisning av ärenden till utskott	40
8 § Förnyad bordläggning.....	40
9 § Bordläggning.....	41
10 § Anmälan om fråga för skriftligt svar	42
11 § Anmälan om skriftligt svar på fråga.....	42
12 § Kammaren åtskildes kl. 16.04.	42